

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliae Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriae
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

Homilia II. De diuino cibo, quem nobis Deus tribuit in hoc SS. Sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

quæ est in quo nobis eius innotescit maiestas & excellentia; ex illo nobis loquitur Christus quippe nobis hoc asseuerat: *Caro mea uere est cibus*. Species uideamus panis ac uini, sed fide instructi accedentes ad hoc Sacramentum, eique per hanc supernaturalem appropinquantes cognitionem, intelligemus Christum esse Dominum sub his latentem speciebus, qui uelut cælestis quidam Magister nos ueritatem docet in si le huius mysterij, & per hanc dum scimus hanc ultimam esse dispositionem ad gloriam, nobis compertum erit, quod illam sequentes recta eo tendamus, nec illa sit formido aberrandi; cum enim Deus illam nobis ex hac diuina demonstrat columna, nec falli possit aut fallere; & ita securi eius luce

quæ est fidei, proficisci possumus; hæc autem fides in hoc SS. Sacramento maxime declaratur. Ut enim Sacramentum est ceteris eminentius, necessario requiritur ut in illo expressius altior emineat cognitio, quam ea quam per fidem de reliquis Dei percipimus: mysterijs eiusque etiam excellentia clarius pateat in hoc quod in eo magis nobis necessaria sit fides ad eius cognitionem: quia sicut per illam ad Deum tendimus, tantò securius in uia progredimur, quanto splendidius fidei lumine nobis illucescit. Nec dubites, si de namque huius SS. Sacramenti, patrocinante diuina gratia, ad claram peruenimus Dei cognitionem in gloria. *Ad quam nos perducas Domine noster Iesus Christus. Amen.*

HOMILIA II.

DE DIVINO CIBO QVEM NOBIS DEVS TRIBVIT IN HOC SS. SACRAMENTO.

Caro mea uere est cibus, &c. Ioan. 6.

Ræquam lumine fidei collustrati cognouimus huius excellentiam Sacramenti & necessitatem qua premitur ad illius receptionem: non erit difficile huius communi explicare magnitudinem, summasque delicias quibus Deus nos recreat illud nobis exhibens in cibum: quatenus tanti cognitio beneficii augeat in nobis erga illud gratitudinem, non osque affectus illo fruendo quandoquidem in illo abundantiam habeamus bonorumque cumulatum nobis oblatum: etenim ut cælestis cibus terrenis omnibus delicijs eminentior imperfectionibus nõ subiacetibus terrenarum deliciarum: etenim quæcumque nobis offeruntur delicia & quantumcumque sapide, quanto his magis pascimur, tanto nauisam patiuntur grauiorem nosque commouit: portio pane hic cælestis in gultu & delicijs quibus nos afficitur de hęc sunt ex ipsa Dei substantia progentia, quanto magis in hoc Sacramento illis fruimur, tanto magis nos componit non osque excitat iterum illo uelendi appetitus: quanto quoque sapius ad eius accedimus mensam debita nostrarum omnium præparatione potentiarum,

quam eius nobis gratia committit, tanto crescit amplius bonorum eius cognitio nouumque illud possidendi desiderium: quia quantumcumque ex illis possidemus nobisque sumimus, cum bona thesauri sine infiniti non euacuantur: sed quantumcumque licet inardescat nostrum desiderium, nostrumque in abundantia eius participationis gaudium, si cum gaudio desiderium augeatur, communicatione horum bonorum augeatur simili er eius abundantia: nam dato quod tribuatur in contrapositione bonorum finitorum, conditiones oportet ut habeant ips contrarias, quibus bona finia fruuntur.

Dixit Aristoteles hoc proprium esse bonis finis, ut semper eo modo decrescant quo illa proprietas sumimus: *Omne finium per subtractionem, finis minuitur*. Bonis igitur his si contra ponantur illa, finis, quæ Deus in SS. nobis tribuit Sacramento, nemo dubitat quin contrarias sint habitura proprietates, ut quanto magis illis subtrahimus, tanto magis crescant & augeantur amplius: ita ut quantumcumque seruet desiderium, & possessio gaudij redonder, semper tamen nobis plura supersunt opranda: quia plura nobis bona pluresque deliciae in hoc cælesti cibo superant obtinenda.

Prima

III. Circumstantia miraculi de quinque panibus.

Prima vice qua Christus de Divini huius ergo institutione Sacramenti, sanctorum illud praeiussit miraculum quinque panum, quo subuenire dignatus est extremam necessitati famique illorum qui comites illi adhererant: quatenus per illud excellentiam ac delicias cibi cognosceremus, quem nobis relinquere in animam volebat alimentum, in praesentia deliciarum & abundantiam cibi quo alimento providebat corpori. Multa in illo miraculo occurrerunt consideranda: primum: Redemptor noster hoc eo tempore operatus est quo sui sequaces vidit omni destitutos remedio: quandoquidem hoc discessit donec in montis verticem ascendisset à civitate procul distitum ex quo difficilis erat ad illum reconvulsus ad alimentum panisque comparationem: cum eam procul ab hominum recessissent multitudinem: ut ex eo pateret qualiter Deus in gravissimis nostris necessitatibus remedij non obliuiscatur opportuni. Misera Deus Salvatorem nostrum in mundum hominibus consolatorum: *Spiritus Domini super me ut consolator omnes iugentes.* Dixit enim eo agente de morte sua eaque adeo vicina, ut altero die mandanda foret executioni, omnes desolatione fore turbandos maxime si nocerent quod ipsos solos desereret & abiret nec enim minus operosum erat ad eius tunc temporis recurrere solamem, quam dum in deserto se luxerunt fatigatos, fame confectos & procul ab hominum consortio. Tunc igitur quando iam omnis videbatur illis consolatio deficere ex eius societatis absentia, festinus accurrit & inter homines commotatur, in SS. Sacramento quod insituebat.

Isa. 61. 1.

Plures alias possemus expendere in illo miraculo circumstantias, quae patenter in huius Divina institutione interueniunt: porro hanc tantum mihi assumo utpote proposito meo convenientem, eaque haec est: cum enim de populo fame enecto possemus praesumere copiosius requirere alimentum, & quomolibet haberent, exiguam tamen videretur atque ex eo multo gratius in eis fames accresceret ac desiderium habendi plura quibus vesceretur: tanta nihilominus fuit panis abundantia quibus illum patie ut cum perfectissime necessitati eorum subuenisset famemque satiasset qua opprimebantur eiusque suauitate recreasset ut singulis sumentibus ex panibus quantum volebant: *Distribuit discumbentibus quantum volebant:* non obstante quod absque paruulis, mulieribus, & senioribus conuicia ultra quinque millia conferentur, quo quisque tamen plura comedeat & secum deiecerat,

IV. Quo plures erant panes, tanto sapiebant populo sauius.

illos gratiori reficiebat delectatione: *Collegerunt duodecim copiosos fragmentorum,* ut cum erat conuiuium quo Deus illos excipiebat, huius Divini cibi symbolum, ut significaret quo plura quis ex eius participat bonis plura sunt & sumenda & colligenda, quantumcumque crescat sumentium numerus, licet sit infinitus, plures vult ut quanto plus ex illo panis famelici forent, plura tamen superessent: ad mensuram enim qua Diuina hunc panem sumimus nobisque bonis haec colligimus atque in nobis nota ad plura desideria pronocamus, eadem mensura videntur augeti nobisque nouum excitare momentum, & facultatem ut illis fruamur: copiosius etenim caro & sanguis Dei qui nobis in illo sumentibus proponitur. Insuper ut Redemptor noster hoc indicet augmentum (ut Credo D. Aug.) in illis panibus suis Diuinis accipiens seipsum ut per hoc regerentur, quorum reliquias praeceptum Domini seruati, quo sciamus quod semper quasi serua super sint bona ex caelesti hoc cibo delectanda, cum enim panis sit de caelo descendens tanta prodesse potest si percipitur in gratia. Ex illis illa nobis adit de ipso acturis, quam nobis impertit Virgo Deipara quam cum Angelo saluamus: *Anc Maria.*

§. 1. Sicut Diabolus larua contedens mortem nobis in buccella insudat: ita Christus laruatus in SS. Sacramento nobis vitam tribuit in alia.

VT Diuina plane honore dilectum mellisui Doctoris D. Bernardi, quo probat super quod eodem ordine quo diabolus in hoc mundo nostram inuexit mortem & perditionem, eodemque medio quod elegit in nostram vitam, Deus introduxit remedium, eodemque medio quo nobis vitam infunderet, in hoc mundo *uir filius Dei, ut dissoluat opera diaboli:* nec primum hoc obtinet locum quo nobis mortem intulit, Christus igitur dissipaturus opera diaboli nobis vitam caulauit, nec solum hoc, sed etiam ea via qua satan mortem introduxit, nobis quoque malum omne scaturit, nobis ipse vitam conuertit, indeque nobis profuit: omne bonum, si uisusque ad omnium conseruationem Diuina provideat: Et ita singulis suum opposuit contrarium (ut docet Diu. Augustin.) ut eo modo uincat stabili permaneret constitutio, certum erat ut in conseruatione gratiae ad perpetuam eius conseruationem, quoque

que suum daret oppositum.

Probat hanc Doctrina ex Eccles. Contra malum bonum est, & contra mortem vitam. Et sic inuere in omnia opera Altissimi: unum contra unum, duo contra duas, & non fecit quidquam in despectu. Malo, quod diabolus introduxit, bonum opposuit quod Christus in mundo operatus est, pro morte qua diabolus innexit, vitam introducit, quam Christus nobis lucratus est; & hoc

insidit, utendo me his. Cognoscit diabolus in homine quaedam desideria similitudinis Dei, obuius illi procedit, offerre illi manus plenas ac pronuntit iuuentudinis eius impletionem: latuam in luit serpentis porrigit buccellam quam si comederit leuorem polleat de Diuinitate possessionem: Eius sicut *Dij serentes bonum Genitum*. Itaque latuans formaque conuictus serpentis, cum tamen diabolus non ellet conuictum instruxit, nosque mortem intulit: tota h. mo. et. um, & dum ore bolum masticat in anima sibi mortem acquirit. Hoc medio dæmon visus est quo pellet nos in ruinam: hoc eodem igitur Ch. illis viuit ut nos lucretur eademque via ad vitam euocet qua diabolus nos in mortem detulit.

Redecere nos conatur Christus ad possessionem vite anime, in cuius mortem nos diabolus impulerat, & alio sicut ille vitur cibo & in eodem latuans nobis per illum vitam triuit, nec solum sed insuper illa nostra desideria per dæmonem, defraudata facit ut verissime compleatur. Et sicut ut fraudulenter essemus sicut *Dij* nobis diabolus buccellam propinauit, qua ad belliarum naturam degenerauimus: ita quoque & vere essemus *Dij* participatiue Christus alteram nobis obtulit buccellam, in qua nos efficit efficique ut eius comestione nect a gaudeamus esse completa desideria. Latuam inluit diabolus ut stratagemam suam perliceret in forma serpentis cum tamen non ellet, & Christus ut suum ad effectum perduceret latuam inluit, formam accipiens panis non tamen panis existens & ita in illo lauatus se nobis exhibet in cibum, ut quicumque illum ut decet comederet, vere Deus fieret per gratiam & vita viueret sempiterna: *Qui manducat hanc panem viuet in æternum.*

Quia non mala nobis ex illo venerunt cõtinuo quod diabolus nobis instruxit? Sarane sublectio: *A quo quis superatus est, huius & seruus est.* Ingressus est dæmon in caltrum illud in rupe situm primorum nostrorum parentum, & quam primum sibi subiecit, fortitudinem illam

& venustatem iustitiae destruxit originalis: *Isai. 10. 14. unum quasi nidum manus mea, fortitudinem populorum.* Nidum fortissimum manu sua Deus construxit. At quando illum ingressus est diabolus occidit fortitudinem, & nullo obstante impedimento nidum euerit, destruxit, itaque conuictus fregit ut puer illum inueniens: *ona erupit & dissipauit quidquid in illo erat: Et sicut colligitur oua qua derelicta sunt.* Quid plura? Per conuictum nos diabolus deuicit, protra it, evertit. Igitur per alium conuictum Christus omnes has inflaurat ruinas, reparat caltrum virtutum in rupe situm in anima nostra, efficit ut recuperemus si non ex integro saltem ex parte prima illam fortitudinem & decorem primi illius status iustitiae originalis, oua reuocat ad vitam, de quibus omnia nostra bona scaturiunt: unico verbo per cibum Satanam superauit nosque eius reddidit victores. Hic cibus est **SS.** Sacramenti in quo fortitudinem acquirimus virtutum, vitam, & decorem gratiae, omnia denique bona quorum per diabolum fueramus passi naufragi unde inde nos in statum restituit respectu dæmonis multo sublimiorem, ipsoque prostrato & deuicto nostro triumphatores.

Locus huic proposito conueniens est ille quem *1. Reg. 17.* legimus. Dauid foreri sui Saul hostis immortis declinabat persecutionem, appulsiue die quodam in Nobe ubi sacerdos Achimelech morabatur, eum que ibi adesse notaret Doeg Idunæum seruum Saul pastorum omnium potentissimum, in sui statim forerit defensionem armæque poposcit à Sacerdote Achimelech: *Si habes hic ad manum gladium aut hastam: da mihi: etenim inermis recessi nec gladio nec lancea armatus quo me defendam: cui sic sacerdos: Ecce gladius Goliath Philistiæ quem percussisti in valle Terbinithi est inuolutus pallio post Ephod, si ipsum vult tollere, tolle: neque enim hic est alius absque eo.* Respondet Dauid: *Non est alter huic similis da mi illum:* hoc etenim me præmunitiam & contra aduersarium defendam.

Calus fuit hic: Gigas illa machæra sua totum deuicit Israel, metam illi præfixit fortitudinis & quasi suo subiectum omnino imperio Baltheo suo desererebat alligatum, illanique ad certamen educebat. Descendit Dauid contra eum ad Monomachiam, gladiumque illi abstulit limatum & ipso inimicum iugulat victorque ex arena redit gloriosus: atque in signum quod hanc Deo referret victoriam gladium Deo consecrauit.

VII.
Hac Christus in nobis reparauit.

2. Reg. 17.

VIII.
Allegoria de Dauid

1. 2. 3.

XI: seclavit Anathema in tabernaculo Ephod lineo obuolutum tradiditque sacerdotibus custodiendum. Gladius hic carnis & humanitatem nostri significat Redemptoris: *Accingere gladio tuo super femur tuum potes vissime. Et in gladio suo duro visitabit.* Cum illa velut cum gladio lussit Christus in praelio contra diabolum & mortem: Quandoquidem morte humanitatis lux SS. illum deuicerit suosque prostrauit inimicos.

Gigas demonem praefigurat qui cum carne & humanitate velut machera homines lupera-
 Gen. 6. 12. uit: *Omnia caro corrumperat viam suam* Quia per appetitum sensitiuum potentiam carnis, & intemperantiam quam illis persuasit, homines suo subugauit imperio: Accurrit David Christus Dominus, carnem assumit putam & omnis peccati expertem: quia carne licet esset amictus: *In similitudinem carnis peccati*: semper tamen munda fuit, eiusque SS. humanitas a peccato libera: carnem non assumpsit peccatricem, carnem Adae peccatis inuolutam & pollutam. Vagina est concupiscentia, quae nulla in Christo fuit: vnde illam nudam sibi Christus accinxit illaque pro-

stravit Diabolus: *In diebus carnis suae*. O quam magnifica machera haec est SS. Sacramentum: inuolutum est carne & sanguine Christi sub linteo mundo accidentium panis & vini traditum sacerdotibus: quia ipsis solis Christus eius commendauit ministerium: *Sic sacrificium istud instituit cuius officium commisit vobis: solum presbyteris*. Reseruatur in templo quia in illo hoc habemus in sacrario, quo opera dissipemus inimici, illum eueramus, illum superemus, & hominis vita restituatur quam illis hostis hic abstulerat: *Non est gladius similis huic*: non alius conuenientior: illum nobis exhibet sub specie cibi & potus: quo significetur quod sicut diabolus intentionis suae metas per cibum attingerat, ita Christus illam eius intentione euerteret suamque alio suo consequeretur: pretiosissimo scilicet corpore & sanguine in V. Eucharistia quam gladius ille Golia praefignauit oblatum & seruatum in templo presbyterique commendatum. Hoc caelesti cibo nobis vitam infundit bonaque refundit: quae cibo suo diabolus nobis abstulerat: *Gladius Goliae*: in illo nos a subiectione vendicatur diaboli, fortitudinem quam in nobis enervauerat, restituit: quia caro & sanguis est Dei hominis quem in hoc SS. praesentem adoramus Sacramento.

Robr. 5. 7. stravit Diabolus: *In diebus carnis suae*. O quam magnifica machera haec est SS. Sacramentum: inuolutum est carne & sanguine Christi sub linteo mundo accidentium panis & vini traditum sacerdotibus: quia ipsis solis Christus eius commendauit ministerium: *Sic sacrificium istud instituit cuius officium commisit vobis: solum presbyteris*. Reseruatur in templo quia in illo hoc habemus in sacrario, quo opera dissipemus inimici, illum eueramus, illum superemus, & hominis vita restituatur quam illis hostis hic abstulerat: *Non est gladius similis huic*: non alius conuenientior: illum nobis exhibet sub specie cibi & potus: quo significetur quod sicut diabolus intentionis suae metas per cibum attingerat, ita Christus illam eius intentione euerteret suamque alio suo consequeretur: pretiosissimo scilicet corpore & sanguine in V. Eucharistia quam gladius ille Golia praefignauit oblatum & seruatum in templo presbyterique commendatum. Hoc caelesti cibo nobis vitam infundit bonaque refundit: quae cibo suo diabolus nobis abstulerat: *Gladius Goliae*: in illo nos a subiectione vendicatur diaboli, fortitudinem quam in nobis enervauerat, restituit: quia caro & sanguis est Dei hominis quem in hoc SS. praesentem adoramus Sacramento.

§. 2. Hoc caelesti cibo Christus homines ad se allicit in quo Adae vincula renouantur.

Committuntur homines allicitur deum: cunctis quibus eorum perfecte lati hi detestari: sicut enim ordinarie intentionum suarum sectantur impletionem quibus suam: replete possint vacuum: quamprimum illud aspiciunt licet a longe quod potest ipsis satisfacere, eorum illorum ad se tra it voluntatem: est enim domina vniuersalis cui obediunt: & sicut obiectum quod illam mouet trahitque post se, est hominum aequum in eius promissione bonum hoc aperitur, haec est que tanto rapit post se impetu homines vt illos dequinciat & quodammodo liget trahatque velut vinculis in sui sequelam. Nota est diabolo naturalis nostra inclinatio, & si quando a nobis conatur aliquid extorquere, quo nos habeat velut ligatos: carereque victos, vt suam affectuam intentionem, nosque nobis promittit bona & licet falsa, & appetentia tantum, tantam tamen in nobis vim exerceat, vt illis nos ducat trahatque ad quodcumque voluerit.

Appetitus primi hominis is fuit quo similitudinem affectauit Dei, Diuinitatis pigora eius rapiebant desiderium: intelligit hoc diabolus atque vt hominem euerteret: falsis illi diuinitatis iuratur pollicitationes: *Eritis sicut Deus facti bonum & malum*. Promissis de Diuinitate factis hominem illaqueat & manibus pedibusque quasi constrictum detinet vt petioni eam condescendat fructumque comedat oblatum. Audiuit illum, obediuit illi & intentionem eius executus est & qui Deo similis esse debebat ad bestiarum deuoluitur similitudinem: *Comparatus est iumentis insipientibus & similibus factus est illis*. Intendit Christus hanc reparare iacturam & homo per ipsum recuperet quod per diabolum amiserat: & sicut ille tunc odio motus & exactione potuit illum obligare falsis de Diuinitate sponcionibus: ita Christus Redemptor noster totus amore flagrans hominumque desiderans hominum, illum similitur studuit verae Diuinitatis promissis obligare quatenus eum illis ligans velut fortissimis & tenuissimis vinculis ad illo, eius medio, obtineret quod demon suis & diis licet sponcionibus. In buccella veneno odij & abominationibus plena diabolus homini ligaturas

gnitas fluxit suae damnationis: Christus autem in alia buccella confecta ex theriaca charitatis & amoris quam illi offert, vincula inicit foris suae salutis in SS. Sacramento ubi totus ad est Deus vt se nobis praebeat libere & liberaliter: hac laet ubi tota veritate nobis confirmat veram deo Diuinitate promissionem vt nos sibi subiiciat multo securiores nostrum consequendi desiderium, quam fuimus dum diabolus eandem nobis addidit tota falsitate menax: quatenus ratione conuicti, quam habemus in hoc Diuino cibo, maiori effectu ad illum accedamus, quam prima uos patens nosfer ad fructum illum accessit sua à diabolo propositum ad intentionis suae complementum.

14 Exultat Deus hominem in natura humana quam filij sui naturae uicinis hypostaticae ad supernum Diuinae essentiae statum: ita vt uerbum caro factum hominem fecerit Deum, atque per illud illius de Diuinitate impleta sunt desideria, fuitque uere filius Dei, quandoquidem illud in Diuina confectum sit persona quae hominem ad suum esse Diuinum & individuale subleuauit: ut autem homo sibi persuaderet, quod in eo posset semper statu conseruari uita uiuens licet mortali, alimentum illi praebeat iuxta naturae luc sublimitate qualitate. Commune axioma est omnia uidentia cibo indigere naturae suae proportionato: nonnulla etenim grauis, alia carne, herbisque uescuntur alia. Primum hominem creauit Deus terrenum: *Primus homo de terra terrenus: unde consequenter & nos futuri etiam filij terreni: Quales & terrenus tales & terreni:* omnino hinc eius omnia sunt desideria: cum enim se cerneret ad statum redactum a deo uilem: aliam appetit dignitatem & superiorem, unde similitudinem affectauit Dei, qui illi in hoc infirmo statu alimentum praestari conditioni suae infirmo conueniens: *Eccc dedi uobis omnem herbam.* Pastum cum relijs terrenis animalibus illi constituit communem. Aduenit Christus Dominus nosque de sta. u hoc. sustulit hominiquae uonum esse concessit Diuinitatis: eo namque uenit in mundum incarnatus: *Per quem maxima & pretiosa promissa nobis donauit, ut Diuinae simus conforites naturae.* iam enim per eius gratiam naturam participamus Dei nosque Deos effecti: ut autem in illo nos statu nutriet cibo sublimi, cibum nobis exhibuit Dei in hoc SS. Sacramento Deus seipso alit, utque nos in Diuinitate sustentet, quâ nobis primo in Christo contulit, nunc se ipsum nobis & singulis proponit, vt singuli nos ex ea participemus.

O Diuinum alimentum! O sublime Sacramentum! Etenim se nobis praebens in alimentum, nobis in illo tribuit ipsius Dei nutrimentum, Dei cibum qui nos ad eius euchar conditiones hunc nobis patem ministrat vt nos ad se alliciat, habeatque uelut ligatos Diuinitatis suae promissionis fortissimis uinculis, quam realiter uetèque nobis offert amore suo, quo nos diligit, licet & motus infinito. Eleganter hoc ipse Deus per Prophetam suam exposuit: *Quia puer Israel dilexi eum: ex Aegypto uocavi filium meum. Et ego quasi nutritus Ephraim, portabam eos in brachijs suis, in sinuulo Adam traham eos in uinculis charitatis: & declinaui ad eum ut uesceretur.* Continent singula haec uerba Diuina mysteria alias à nobis exposita.

Ex amore quo Deus ferebatur in Israel filium suum unigenitum misit in mundum: aduentus etenim eius prioratio populum spectabat Iudaicum vt sacra declarat Theologia. *Non sum misus nisi ad oues quae perierunt domus Israel: & quasi ellet nutritus Ephraim portabam domellios suos in brachijs suisque pectore alebat.* iam diximus Ephraim populum figurare Christianum, Adx Israel autem Iudaicum: huic Deus nutritum designauit: fuit enim primogenitus Dei: unde se erga illum exhibuit ut matrem quae primo genitum parit partisque primus pertaxa illum educare nutricem illi substituit quae illum enutrit: aduenit Deum filium hunc enutrire quocirca illum Moysi commendauit: *Porta eum in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulum.* Filius natus secundus populus est Christianus dicitur Ephraim: illum proprio enutrit pectore, propriam illi ministrat substantiam. Eandem enim suam nobis tribuit substantiam, Diuinitatem & omnipotentiam iam in hoc Sacramento vt alio loco uisus diximus.

Porro in hac nos actius uoluit habere uelut filium, tum uinculis A. d. u. nos alligauit: *In sinuulo Adam traham eos in uinculis Charitatis.* Illis rellibus quibus Diabolus Adamum irretiuit promissis scilicet Diuinitatis, quodque Deus hâc sint funi illi gloriam inuidere? *Cur praecepit uobis Deus? etili dia: Quia in quocumque die comederimus ex eo, morte belemoriamur.* Apage tale figmentum: *Nequaquam moriemini.* Hoc uobis persuadete Deum nolle uos illo bono gaudere quod ex horis fructus comestione uos consequetur: *Scit Deus quod in quocumque die comederitis ex eo, aperientur oculi uestri & eritis sicut Dij scientes bonum & malum.* Hoc ex mente D. Aug. persuadere uoluit illis diabolus, Deum inuidia flagrare, atque lui-

VII. Hac nos nutrit. Oze. 11. 3.

Ho 4. 5. 8

n. 20.

Matt 15. 6

VIII.

Nu. 11. 12

IX.

Gen. 3.

ius boni inuidiam tale posuisse interdictum. Invidiam repugnat Charitati : atque his funiculis Adamum constrinxit diabolus. Ergo *In funiculis Adam traham eos.* Vere his iidem vinculis homines ad me traham ait Dominus: si namque ille in cibo ipsis proposito mendaciter promisit Diuinitatem: in alio cibo quem i illis ministrabo, illam verissime possidebunt: nec enim terentulum offeram illis cibo vacuum sed tota Diuinitate plenissimum. *In quo inhabitat omnis plenitudo Diuinitatis corporaliter:* etenim in illo reobnetur ipsis totum Christi Corpus in quo tota latet Diuinitatis plenitudo; in vinculis Charitatis illos sum attrahitur: atque in ipsis homo bonum recuperabit cuius iacturam passus est in vinculis execrationis quibus illum vt suum diabolus captiuauerat: quia vt alias diximus in SS. Sacramento amor de Deo triumphat vt probat Diu. Bernard. ob quam rationem dicitur *Sacramentum Eucharistia,* hoc est *Bona Charitas:* etenim per amorem in hoc Diuino latente cibo Deus homines ad se trahit: quandoquidem accedentibus ad se esse suum tribuat Diuinum, vt ex illo participet ille dque possideant: vt enim amor causat unionem inter amantes, facitque vnum quid sibi mutuo beneuolus: cum Deus se per amorem in Sacramento hominibus tribuat vnum quid cum illis se faciens atque singulis illum recipientibus sese incorporans: fit homo Deus alter participatue.

X.
In V. Sa
cramento
tota no-
bis datur
diuinitas
Colof. 2. 9.

XI.
Nostra-
que com-
plentur
desideria.

7

Oxe. 12. 4.
XII.
Et iugum
solitur

maxillas boum cervicibus imponitur & nequaquam maxillas. Hac loquendi phrafi mterius de qua impropria profundissimum declarat de quo rursus dicitur sit sermo, mysterium.

Quam primum Deus hominem creauit iugum imposuit maxillis eius quibus illas comprimit & ligauit stric o illo pcepto: *De iugum feruam boni & mali ne cometas.* Homo Diuinitati auidus, credens se illam comedendo posse consequi iuxta diaboli promissum, comedit & defraudata luxit esse sua desideria: etenim non solum factus non est Deus; imo vto in bestiam mutatus est & miserum omnium sententiam. Igitur *Ero eis quasi exalans iugum meum.* Temo vinculis amoris traham illos promissu licet Diuinitas per gratiam glorie mee merique Regni; & dico exaltabo iugum quod in principio illis imposueram ne comederet aboquoque cibum quo vere rediam illos Deo per participationem vitae que Diuinam. Non exprimit quem cibum sit daturus; talia etiam est vt nomen non habeat quo plene perfedio que declaretur: quo nobis indicat quod Diuid exprimit hypponens quod Deus omnium populo suo contulerat: *Deus cum egredieris in campum tuum & in populis tuis, cum pertransieris in deserto, terra mota est.* Prodigia plene magna motaque dicitur in terra dum Deus populum suum reduxit de Aegypto: inter que hoc non minorem fuit quod *Celi distillauerunt a facie Dei Sion, a facie Dei Israel.* Ad interam loquatur de matre quod Deus precipiente caeli distillauerunt. *Manu li tantum potulo, & certum habeo quod distillauerunt cum sic dicatur.* Verumtamen non dicit quid distillauerunt, quia etus ille ad hoc eo excellens erat vt in se omnes ciborum omnium complecteretur sapores: unde propriam non habuit nomen huius significatum; quod cumque enim illi tribueretur, ab ipso suauitatis illius cumulo superaretur vnde sine vilo significatur nomine: fuit quippe cibus in quo Deus omnes reliquos comprehendit cibos. O Christianissime: *Parasti in dulcedine tua pauperi.* Quod id est populo Christiano quem pauperis nomine describit; quis terrenis bonis suis indignus hac etenim populo data sunt Iudaeo bonis parati; & quid fuerit non explicat; quia quia sunt verba illius explicata; tantum dicit quod parauerit in dulcedine amoris sui; daturus enim erat illis ferculum in quo omnia Dei diuinitate comprehenderentur; ipse Deus, eius substantia, sapientia, omni potentia, caro, anima, sanguis, & vita. Cum in illo cibo

XXV

214. tanta sunt tantaque immensitas magnitudinis & diuinitatis Dei, vix inueniri posset nomen quo solo hæc omnia declararentur: hæc ea ratio est quam allegat D. Thom. cui tanta Deo nomina adscribantur. Non ergo vnicum nomen cibis hic accipiat sed maneant innotinatus: cum nullum afferri possit nomen quo tanta declararetur bonorum immensitas. Superfluentem igitur verbum suum impleuit quo daturus erat illis ferulum in quo homines diuinitatem quam affectabant assequerentur.

63. Homini Deus hunc seruanit cibum in quo tota esset diuinitas illius vbertas:

Paterfamilias misericordia Dei & diuine providentia eius sapientia in eo quod omnibus creaturis tanta prouiderit abundantia, vti nulli earum in eo quod illi necessarium est, deficiat: nihilominus homini vtpote naturæ intellectualis bonum aliquod reseruanit ad eius alimentum quod excederet omnia reliqua quibus ceteras creaturas in esse conferuaret. Multum illi omnibus erogauit cælum, solem, lunam, stellas, porro gratiam, quæ participatio quadam est diuine naturæ in qua anima sibi recipit esse quoddam diuinum omnibus præstantius quibus mundus gloriatur: imo ipsis Angelis ac supremis Seraphinis: gratiam quam naturæ seruauit intellectuali; Angelicæ scilicet & humanæ: & cum Deus corporale constituisset creaturis corporeis alimentum, certum erat quod non deficeret spirituale spiritui intellectualium & anime: est autem alimentum hoc V. Sacramentum: nam velut de fonte gratiarum fertur ex illo gratia sanctorum.

Notat D. Aug. quod Propheta Regius hanc Dei misericordiam exaltaturus, quando eam considerans diligentiam notabat qua Deus cunctis accurrit creaturis, hæc affatur: *Homines & iumenta saluabis Domine, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus.* Exponit hunc locum D. Bruno atque, misericordiam de qua hic psallit Propheta, esse salutem quam animalibus communicat, alimentum illis tribuens corporale vitæ que necessarium: *Saluabis Domine misericordiar (inquit) corporalis saluatione, dando eni secularia necessaria.* Quodque hæc sit litteralis expositio probatur ex alio loco eiusdem Psalmistæ: etenim eandem hanc decantans misericordiam, illam declarat in hæc verba: *Qui dat*

imentis escam ipsorum (secundum naturam & stomachum singulorum) *& pullis cornuorum inuocantibus eum.* Sub illo nomine *imentis* omnia comprehendit animalia ferentis oneribus deputata quibus homines videntur ad ministeria sibi commoda: vnde sic ait Incognitus: *Iumenta dicuntur quasi inuocantia: ut sunt equi, boves, camelis, quibus inuocatur homo vel in vecturis, vel in agriculturis.* omnibus subministrat alimentum Deus naturæ eorum & stomacho conueniens: *Et pullis eorum: id est omnibus auiibus escam prouidet conuenientem.*

Quia verò in SS. litteris coruus auis habita fuit supra modum vorax: quando namque Noë illam emittit de arca, vt foret velut temporis explorator, illicque eius ferret notitiam vt inuenit tantum in terra cadauerum multitudinem, tanta sedit super illa vorax impluuit, vt sibi persuadens quod si illa relinqueret, alimentum sibi quandoque defuturum: elegerit magis officium non implere exploratoris nec ad arcam reuerti Noë nuntium omnibus delatorum quam cibum quem præsentem habebat deserere: iudicans quantumcumque multa forent cadauera, pauca tamen famique suæ insufficientia, seque inedia moriturum si illa desereret. Ait igitur Psalmistæ: *si Deus coruo aui licet adeo voraci necessarium non deneget alimentum sed superabundans admissitret nemo dubitat quin reliquis auiibus non adeo gulosis maiori sit abundantia promissurus.* Vnico verbo omnibus diuina eius subuenit misericordia: *Homines & iumenta saluabis Domine.* Ceterum in particulari & singulari providentia succurrit Deus hominibus: quandoquidem illos sub vmbra receperit protectionis suæ: *Filij autem hominum in tegmine alarum suarum stabunt.*

Quantum sapio in ordine ad hominem nobis Deum repræsentat ea cura sollicitum qua Deus cœnis pullos protegit & enutrit: quando enim paratur parui sunt illos agnoscat tanquam proprios filios & tunc si vel inquam affectum amoris sui los nterga illos demonstrat, & cum eo crescit alimentum eorum sollicitudo, dum illos à se longe conspiciet illico eos aduocat, vix terram scalpens vermiculum inuenit aut granum quo vescantur, cum tota exhilarata illis hoc reseruat, tandiu inquieta donec illud rostellis suo dstringat & comedant; & sæpe illos impinguat proprio ore sibi detrahens alimentum quod illis tribuat: vix rapacem per aërâ volucem percepit quando euro citius illos sub alis suis protegit & abscondit, ne forsitan vllus eorum raptus interea

intereat. Ita declarat hoc D. Th. Prophetā hic loqui metaphoricē : Gallina protegit pullos suos alis ne occidantur ita ipse Deus spiritali protegit ratiōalem creaturam, ne deficiat specialiter in anima. Eo igitur modo declarat David Dei providentiam, curam, & amorem quo consulit hominibus: In tegmine alarum tuarum.

V. Dux alae Dei sunt duo testamēta.

Pf. 88. 16. Matt. 5. 8.

Dux alae Dei, sic Incognitus ex glossa ordinaria sunt Duo testamēta novum & vetus: quo circa sic ait: prospiciet Deus hominibus, secundum spei ipsorum fiduciam, bonis utriusque testamēti, scilicet: *Sperabunt futura bona quae in antiquo & novo testamēto promittuntur.* Vetus testamēto clarā Divinitatis promittebat visionem: *Domine in lumine tuo videbimus lumen.* Et haec eadem bona novum promittit testamētum: *Beati mundi corde: quoniam ipsi Deum videbunt.* Haec ambe alae Dei hominem amplectuntur: ut igitur David singularem significet Dei erga homines providentiam curamque singularem ministrandi illis alimentum animalium alimento praestantibus, ait, illos sub umbra protegeret alarum suarum: alimentum enim illis praestandum, bona erant gloriae in utroque promissa testamēto. Alimentum quo Deus hic spiritalibus prospicit creatoris nempe animabus, esse debet spirituale, & sicut in hac vita mortali esse non potest bonorum gloriae per clarā visionem, eadem bona esse debeat eiusdem gloriae per cognitionem quam habemus de Deo per fidem quā certiorē per illā habemus in SS. Sacramento. O grande mysterium! q. d. David: magna nimis, extēta & multiplicata est o Domine tua misericordia. Hoc verba illa significant si legatur cum admiratione: *Quemadmodum multiplicasti id est quantum multiplicasti misericordiam tuam Deus.* Omnes complectitur ad omnes extenditur, tantumque multiplicatur quantum tuae multiplicatur creaturae: omnibus igitur provides vitam omnibus infundis & multiplicas alimentum iuxta cuiusque naturae conditionem: quod nobis innotescit ex eo quod filius offert hominibus.

VI. Differentia inter homines & filios hominū.

Notemus cum D. Th. dici homines & filios hominū: licet enim in S. eloquio haec nomina convertantur, hic tamen diversa significant, secundum quod homo in se duas valde differentes complectitur naturas: unam generalem & communem animalis ceteris convenientem animalibus: unde hos coniungit: *Homines & inventa: aliam propriam secundum eius speciem, intellectualem scilicet & rationalem, & utriusque Deus prospicit abundanter in ea, quam habet*

cum iumentis communem; pari alimento illum & iumenta sustentat. Creavit Adam & Eam & collocatis in Paradiso ait: ecce qualiter volis & animalibus consulam ut vescamini ex eodem ferculo herbis frugibusque terrae: *Ecce dedi vobis omnem herbam & universa ligna, ut sint vobis in escam cunctisque animalibus terra ut habeat ad vescendum.* Hoc est illud commune alimentum: porro aliud, inquit David, servavit Deus proprii filijs hominum. Et illud quale est? Illud nimirum quod ipsos sustentat spe bonorum utriusque testamēti, quae sunt bona gloriae, bonaque SS. Sacramenti: hoc proprium est homini secundum quod naturam habet animalibus digniore, totoque mundo eminentiore naturam. Illud est rationale, secundum quod factus est ad imaginem & similitudinem Dei, & secundum illam eundem habet cum Deo stomachum.

Si cunctis igitur Creatoris Deus alimentum ministrat necessarium & naturae convenientem homo autem ob naturam intellectualem stomachum habet cetero modo Dei stomachum: quia capacitatem habet quasi infinitam: indubie certum est quod illi cibum & alimentum oportet ut administretur ei proportionatum, sicut & Dei alimentum eius quoque stomacho proportionatur. Deus non alio quam seipso enutrit, omnipotens, & agnoscens, & Divinitate. Hoc igitur idem Deus homini tribuit pro parte superiori & rationali. Non se tradit hic secundum clarā visionem: quia cibum est qui eo tanto modo tribuitur sanctis qui ab omnibus corporis imperfectionibus exempti Deo fruuntur portione tantum perfecta spiritus & animae quae tota claritate gaudens illum possidet: unde accipit illum secundum qualitatem stomachi sui nimirum sub velo fidei: illique accidentibus velut corticibus Deum obumbrantibus ut locus detur fidei quae illum cognoscatur. Hoc modo Deus nos seipso enutrit totum se nobis in hoc praebens Sacramento, sicut in gloria se totum sanctis sibi communicat. Igitur sicut in gloria Deus spiritus illos ac seipsum sustentat totus ac integer, ita hic totus ac integer Deus est qui iustos in hoc Divino cibo coadjuvat, de quo Propheta declaraturus quod ipsi dem vigeat qualitatibus, quibus bona gloriae tantum usurpat phrasim qua de caelestibus loquitur bonis: *Inebriabuntur ab ubertate domus tua, & pinguetate torrentis voluptatis tuae potabis eos, Satiat Sanctos tantum abundantia & bonorum omnium eos. Ideo congregies inquit D. Thom. & haec in sola beatorum aggritudine invenitur: *Sic ut est omnium bonorum aggregatio**

gatione perfectus. Sic eam definit S. Dionysius: in ipsa est perfectissima honorum omnium abundantia, sed quod amplius ait D. Tho. ad exprimendam præstantiam abundantiam horum bonorum, de illis subtingit: *Inebriantur*: tantus erit gaudij ex bonorum horum possessione excelsus, vt illis Deus electos suos sit inebriaturus. *Ebrietas enim* (teste D. Thom.) *excessus quidam est*: & hinc ebrius sibi compos non est sed quasi extra se raptus: ita excelsus bonorum gloriæ talis futurus est, talisque pinguedo conuulsi quod in illa præparat: hoc est: *Ab vberitate Datus me*: domus gaudij Dei est eius gloria quæ Sanctos inebriabit: quia gaudium illud illos extra se rapit & in Deum ipsum transformabit: *Tunc super omnipotentem delicti affluens & eleuabit ad Deum faciem tuam*

Totam hanc igitur excellentiam declarat Dauid de bonis quæ iustus Deus communicat, affluentiã diuitiarum domus eius scilicet Ecclesiæ: *Vi scias quomodo oporteat te conuersari in domo Dei*, inquit Apostolus de illa locutus. Vberitas Ecclesiæ qua fecundatur est Sanctitas iustorum. Cum igitur SS. Sacramentum solum sit omnis gratiæ sanctitatisque iustorum, indicat diuitiarum bonorumque Dei affluentiam, quæ Sanctos velut extra se rapit extaticos, ea est quam illis in caelesti hoc cibo communicat, quem illis concedit quo viuunt velut ebrij sui non compotes: quia in Deo sunt per gratiam & per eius augmenta quæ in hoc SS. Sacramento abundantè & liberaliter in illos effundit. *Quoniam apud te est fons vitæ*. Ratio autem, quæ Dauid veritatem hanc confirmat ea sit: quia in ipso vitæ fons est æternæ nempe gratiæ, per quam Deus in anima vult moratur, sicut in spiritu beati in gloria: sicut enim in illa se Deus totum exhibet, ita in hoc Sacramento se Deus totum præbet accipiendum: quia per illud Deus per gratiam residet in animabus iustorum.

Difficultas non leuis oritur de clarandi qualiter Deus per gratiam suam habitat in anima: quamuis enim eo nihil sit frequentius, credo tamen multis minus esse cognitum; ex cuius declaratione clarius veritas patebit eius de quo disputamus. Habitat Rex in Regno suo non quod vbiq; personaliter præsens sit, sed quod existens in aula sua præcipiat, ordinet, disponat, & medijs suis ministris gubernet. Porro anima in gratia Regnum est Dei, in quo sedem figit tota SS. Trinitas. *Ad eum venimus & mansionem apud eum faciemus*, per essentiam, præsentiam, & potentiam, non tantum in esse naturali

conservando, bonaque dando naturalia, sicut in omnibus est rebus vt eleganter exponit D. Tho. sed secundum esse quoddam superexcellens, quod idem Doctor vocat. *Singularem modum*, factus: fons Diuinus super omnem naturam & quicquid creatus concipere potest intellectus; quo fit vt cor sit velut Diuini boni ebullies flagium, eo modo quo aquarum colligis in horto tuo confluentiam: quæ ex illa velut ex cataracta multis tepagulis oclusa toto fluunt impetu: talis est anima apud quam Deus manet per gratiam; sunt etenim in illa velut in cataracta superfluenter diuina bona quæ ad vitam ducant sempiternam; quia namque Deus in anima per gratiam moratur, sit illi velut fons & diuini leaturo bonorum ex eo profluentium; lucem infundit intellectui, quæ illuminatur, amorem tribuit voluntati quo inflammatur, potentia irascibilis accipit fortitudinem, & concupiscibilis temperantiam quibus ab illa omnem aufert accediam, eius moderatur ardores, gustu delectat ineffabili mundanis profusus ignoto, & quem terrena non capiunt corda mortalium. *Quem minus si tantum ille vt Angelus Ioanni confirmant, qui illum recipere meretur; quia sicut in ipsas totus residet Deus, gustum hunc ac delicias sapere non possunt, nisi illi qui illum habent vt suum.*

Huius quandam imaginem ostendit Dominus dilectæ suæ sponsæ S. Theresiæ de Iesu: *Explicat illa die quodam qualiter totus Deus vnus in tur per S. essentia & Trinus in Personis in anima sua maneret, quam totam occupabat & implebat, eo modo quo si mare cum immensis suis aquis spongiæ immergeretur, totam illam penetrans, madefaciendo, implendo quicquid haberet vacui, & velut si sol prærandi ineluderetur adamanti, quem totum lucis suæ radijs illustraret, calefaceret formosum redderet, ac mille splendoribus radiisque ineffabilibus circumquaque decoraret. Eo modo manet Deus in anima, & qui digne SS. hoc recipit Sacramentum, in ipsa ad hunc modum totum suscipit Deum, totus enim illi sub speciebus illis in hac Diuinitate conceditur.*

1. p. q. 8. a.

X. Eius effectus.

10a 74. 17. Apoc. 14.

XII. Theresiæ.

83, Sicur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

§. 3. Sicut Deus hominem de statu suo subleuat, illumque filium suum per gratiam efficit: ita illum extollit de mensa eundem illi suum tribuens cibum in SS. Sacramento.

NVLUS ignorat quid Rex pro more faciat illi quem desiderat extollere de terrae pulvere ad familiaritatis suae altitudinem; illum etenim de hoc attollens statu, mensam illi cibumque adauget, media praebens quibus ferula mensae suae praeparat exquisitiora; vel in maioris gratiae testimonium ex propria sua lauce cibum illi porrigit. Insignia praestitit miles ptegarus Regi suo fidelis obsequia; praemia illi Rex meditatatur atque in tantorum facinorum iustissimam mercedem, de alyso attollit illum mendicitatis ac pauperitatis ad statum alium longe digniorem, creat Comitem, atque ut conflat omnibus quanti illum faciat, aulae suae designat magnatem; si forsitan Rex illum in hac status excellentia relinqueret ad quem illum enexit, in eadem paupertate qua ante premebatur, atque in mendicitate victusque penuria qua pius vitam transigebat, mihi persuadeo quod nullus ostenderet desiderium illum praemiandi nec omnibus curiae suae primatibus testificandi quanti illum faciat. Imo potius iudicauerim quod illi velit illudere: etenim ut risum existimarem virum vocare Comitem & Ducem ac curiae Regiae primatem qui praefame non audeat comedere lacerisque progreditur indutus, eo quod ex nimia paupertate alios sibi non possit cibos comparare, non vestes. Ut igitur omnia conveniant parum est, si Rex ad altiorem eum promoveat statum, insuper & mensam vult ut habeat lautiores, epuletur, ornetur, procedatque, ut curiae primarius: quo sine media opesque illi adauget, copiosos praescribit redditus, atque ad mensam illius delicias augendas media subministrat opulentiora, quibus si status crescat, crescat & victus domusque popa: quocirca alimētū illi assignat conformae statui: etenim dignitate fulgere Comitis & mensa languere militis stipendiarii monstrum foret plane disforme: nec est quidquam in quo magis lenari oportet proportionem tam in statu quam mensa victusque ferulis. Creat Pontifex in Cardinalem pauperculum quemdam fratrem & inopem ac de me dico Religioso Principem promovet Ecclesiae ac dignitatem eius extollit: ut autem victus

mensaque illi conveniat ex proprio suis redditibus illi portionem assignat ut ex his mensam erigat gradui suo convenientem.

Venit Dei filius in mundum exaltatus esse ad statum digniorem atque de pauperibus & necessitate oppressis assumit in filios suos, ut dignus simus participative & per gratiam ipsius: *Statu deo equalē charitatem dedit nobis Pater. ut filij deo nominemur & simus*, dignitas haec est excellens omnino & suprema atque omnimode magnificata. Videamus autem qualem instruat homo mensam. Quo victu pascitur & alimēto admodum vili. Primam mensam Deus homini praeparavit victumque illi dedit cum bellis communem: *Ecce dedit vobis omnem herbam, vespere bis in cibum & cunctis animalibus terrae*. Mensa haec est, crede mihi, valde vili. Vterum cum co Deus progreditur; & exsecrat iam diuinum, cum paulo altius fultulit licet valde parum, mensam nempe victumque concessit ex caribus, per *Sine sanguine*: iam ad mensam relictū paulo digniorem: cibus enim non nisi animalium, renumque ferocium apponatur.

In lege scripta cibus datus fuit illi paulo eminentior, & ampliore concessit illi licentia quaedam comedendi cum interdicto alioquin: unde praecipit illi: haec comedetis illa vero nequaquam: & quamvis illis aliquid amplius in victu permisit mensamque etiam pariter extulerit, nunquam tamen limites excessu mensae de animalibus eorumque victu. Domine non quadrat mensa haec adeo abiecta & contraria sublimi adeo dignitati ut illa est ad quam hominem promovisti. Jam illum in lege statumque gratiae, & in Domine iam factus homo illum ad dignitatem tuam comparem extollisti: quandoquidem humanam eleans naturam ad esse tuum diuinum, propriam illi tuam concessisti dignitatem, qua mirum in modum crevit eius auctoritas: Quandoquidem iam factus dignus mensa & aliquantulum de Dei participet privilegio: tanta vero status celsitudine mensa non convenit victusque quem illi praebes, varius ita & contractus: cum igitur statum eius eteris panes & mensam instrue magis opiparam. Perplacet, ait Deus & dico quandoquidem in hoc statu aliquo modo mihi fiat equalis: cum status sit filij mei quo fulget qui vultus idemque est cum Patre, etiam aequare illum desidero pariter mecum mensa, sique unum idemque alimentum, una eademque amborum mensa: ego me mea vultus essentia: igitur datus sum illi victum mihi proprium non in propria mea natura Divina.

I. Hoc similitudine Regis declaratur.

II. Mensa convenire debet dignitati.

est enim inaccessibilis, sed in natura humana
enim se vniuit secunda persona SS. Trinitatis, ver-
bum Dei: vt vero eius carnis & sanguinis in
propria specie, illi non prouocet horrorem aut
nauseam, carnem proponam illi & sanguinem
filij mei gustui palati ipsius accommodum, vt
ita sumptus illi proficiat.

VI. Commune hominis alimentum est panis &
vinum: sub illis igitur speciebus illi concedam
humilitatem filij mei hypostatice vniti in per-
sona eius diuinitatis: est enim proprium Deo ali-
mentum, & ita hoc illi proponit dum ait: *Caro
mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus.*
Ad statum filij Dei illi victum dat eiusdem Dei:
etenim ad statum adeo sublimē tam opipera re-
quiritur mensa taleque talibus Dñs alimentum:

Et erunt oculi tui videntes præceptorem tuum; ait
Propheta: iam habebis ita tibi proprium atque ad
manum præceptorem Deumque tuum, vt oculi
tui sint illum conspecturi manusque contracta-
turae sicut quemlibet de numero hominum: na-
turam etenim assumens Deus humanam se com-
muni accommodauit modo vt ceteri faciant
homines: feliciter tu ad tam sublimem euehē-
ris statum vt oculis tuis tuum sis visurus Do-

ctorem: *Hic est filius meus dilectus: ipsum audite:
tradidit illum nobis in magistrum & ducem an-
tegressum: nihil aliud superest quam vt illum
sequamur. Duceat ac præceptorem gentibus:* hoc e-
nim ex ore eius audimus, *Vos vocatis me magi-
ster & Dominus & bene dicitis.* Nullus antea hunc
viderat magistrum nec illum videbat: desideriu
autem sanctorum illum videndi, fuit ardentissi-

mu: à longe illum de: exit Abraham: *Vides Ge-
nansus est:* & secundum fidem quam de illo alij
concepserunt sancti aliqualem eius habuerunt
cognitiam: sed mortui sunt nec illum viderunt:

Mortui sunt non accipis reprobissimibus. Tu vero
nunc illum proprijs spectas oculis illum contem-
plas & recipis beneficium sane præstantissimum
vt illud rite ponderat Christus tuis locutus dis-
cipulis: *Beati oculi qui vident que vos videtis: dico
enim vobis quia multi propheta & Reges voluerūt
Et non viderunt.* An hoc tantum obtinebūt?

VIII. Nontantum ait Propheta: *Et erit panis frugum
te re uberrimus & pinguis:* erit enim panis terræ
quem illi Deus tribuet in alimentum, fertilissi-
mus, pinguis, & abundans: erit alimentum quo
nutriet Deus homines, SS. Altaris Sacramen-
tum: est enim panis terræ: quia Christus est, natus
de terra ventris Virginialis & purissimi, Domi-
næ calorum, Matris sacratissimæ: quamuis enim
panis sit celestis, quia Deus est: panis tamen est

terrestris quia homo: *Deus est ex substantia Patris
ante seculo genitus: & homo est ex substantia ma-
tris in seculo natus.* Dicitur, similiter panis de ter-
ra nec tamen hoc contradicit quod vocetur pa-
nis de celo: *Ego sum panis viuus qui de celo des-
cendi:* quia licet natus sit de terra illa benedicta
Maria, de qua sic canit Psalmista: *Benedixisti Do-
mine terram tuam.* Prodiit tamen de terra illa vir-
ginali purissimo eius ventre formatus virtute
Spiritus sancti: est enim opus cæli, ex vtraque
parte illum Propheta postulabat euangelicus,
Korate celi desuper, & nubes pluant iustum. Vt
significet quod nasciturus erat virtute cælesti
aperiatur terra & germinet *Saluaorem:* quo sig-
nificet eum de Virgine matre nasciturum.

IX. Erat panis hic diuinus fertilissimus & abun-
dans: quia tanta distribuitur abundantia vt non
sit qui non possit, si velit, ad illum accedere. In
multis provincijs, in multis ciuitatibus, in multis
locis, in multis Ecclesijs, in multis altaribus, in
illis à multis sacerdotibus consecrabitur & sac-
pius: multis erogabitur & quantumlibet multi
sint, magisque multiplicentur, omnibus tamene-
rit sufficiens. O quanta panis abundantia! Olim
Iacob vt summum magnificabat beneficiū quod
Deus illum enutritet à primis vnguiculis, nec
vquam illi vel vno die defuisset: *Deus docuisti
me à iuuentute mea.* Quis alius esse poterat nisi
Deus qui tanta abundantia tantaque mihi pro-
spexit diligentia cum primum mihi vitam inspi-
rauit? Si Iacob hoc arbitratus est beneficium po-
tentia Diuina proprium, cuius superfluentem
conspexit abundantiam qua Deus illum toto vi-
tae decursu nutrebat, quod ferret de summa illa
iudicium qua gaudemus in SS. Sacramento: Il-
lo alit Deus non vnum ab iuente ætate sed in-
finitam multitudinem: à prima etenim eius in-
stitutione vsque ad vltimum mundi diem, om-
nibus quotquot fuerunt, sunt eruntque tanta cō-
suluit abundantia, vt nunquam alicui si voluisset,
desereret, & hoc non vniua vice sed: *A iuuen-
tute mea;* à primis Ecclesiæ fundamentis per
Christum fundata vsque ad vltimum eius ter-
minum: *panis frugum terra erit uberrimus.*

X. Ab eo die quo quis nostrum vsum accepit
rationis, licitumque fuit hoc frequentare sacra-
mentum, concessum est nobis & maxima tribui-
tur abundantia in animarum nostrarum alimen-
tum, & nectum hoc, sed etiam in hora mortis ac-
cipimus illud in viaticum, vt etiam in hoc itinere
re nobis minime deficiat. Nobis optimus est a-
liens, & quamuis nobis victum tribuerit quo
tempore in domo eius versati sumus; nempe quo
tempore

Ps. 84. 7.

Isai. 45. 1.

22. 19.

IX. Et abun-
dans.

Ps. 70. 17.

23. 19.

X.

enutrit
mortem.

G tempore

tempore viximus in gremio Ecclesie huius militantis, tamen ad excessum versus triumphan-tem nobis liberaliter concedit quo possimus iter illud nulla disingulate conficere. Ades accedis amici tui ex itinere redux. Atque ex desiderio te videndi quamprimum limen eius ingrederis ingens ex aduentu tuo percipis in domo gaudij & lætissima te recipit festinate. Confestum agit quam lata te fronte amplectatur, summasq; liberalitate geniale præparet conuiuium & quantum vires possunt, conatur te recreare: hora imminet decensus vtque videt vrgete negotium, nullas innectit moras; verum antequam adibus excedas quo facilius itineris sustineas laborem perã, arripit illamque mille replet cupidij ad iter necessarijs quibus alacris ac vegetus viam perficias. O qualis hic amicus quantaque te excipit ferculorum vberitate! quandoquidem non solum in domo tua mensam tibi strauerit martiale: sed insuper ne forte foris tibi quicquid deficiat, alimentum peram replevit abundantia. Ita Christus nobiscum agit, amicus integerrimus; nullum etenim quantum est ex parte sua, à sua excludit protectione, & semper ad tuam anhelat amicitiam quantumvis grauius illum offendas, quando per mundum hunc iter conficis calum versus, domum eius accedis atque eius tibi fauente misericordia limen illius subintrat; in gremium enim recipis Ecclesie, per baptismum: hic namque portam nobis aperit ingredientibus, titulus hæc est quo à Theologis: *Tanna nuncupantur.*

XII.
Christo applica-
tur.

Quis explicet gaudium quo te recipit & delictiarum enatet abundantiam quam tibi cum gratia baptismali communicat, quæ tibi in baptismo infunditur, & quamprimum te cernit domus suæ limen terere ad vltimam iam peruenisse rationis, consilia meditatatur quibus te lautius excipiat & cibum de mensa sua portiget opiparum; tibi namque in totam vitam ad spirituale anime tuæ alimentum tribuit corpus suum pretiosum in SS. Sacramento; abundantem enim & liberaliter tibi conceditur quotiescumque volueris; tibi quippe nunquam negatur. Si cibo illo & conuiuium Deus electos suos in gloria recreat, vbi plenis illos emulat gaudijs; tu considera cum idem ipse sit qui tibi sumendus traditur, an non summa sint delicta quibus te recreat hoc caelesti conuiuium quo tibi ipse traditur; vt amicus integerrimus te tractat genialiter & aliquando quia ad Ecclesiam infirmitate detento, ire tibi non permittitur, ipse te accedit & forte ad tuam salutem ipsam ingreditur passibus quibus tu in-

cessisti illum offensurus; quinimo eadem ingreditur cubacula in quibus tu quondam gratissimam illi intulisti contumeliam. O bonitatem immensam! Quando discessus tui ex hoc mundo hora te premit, mortis nimirum, nec ab ea te possis coactus excusare; etenim: *Sacramentum est hominis semel auri*: vt iter te nos remoretur, alimentum tibi ministrat quo viam perficias nequaquam tibi deficiat, quo semper gaudij es, vnde tibi conceditur in vitium id est vitiorum alimentum; illo roboratur anima nouaque recuperat vires ad iter calum versus, periculis, nullo futura famis timore percussa, nulla inimicorum anxietate pressa, qui forte in via peribones diuitiarum illi merita dissipant, nulla formidine turbata à via declinandi, aut in voragines & præcipitia prolabendi; quia secum cinium confert alimentum quo sacra fame non peribit, fortissimus illam amicus conatur contra diabolum defensor bonorum ipsius furem; ducem habet tutum & fidelem cui optime nota est via qui illam aberrare non patietur; lux illi affulget qua voragines præuideat & præcipitia à dæmone illi præparata, illaque ducta hæc poterit evitare seque liberam expedire; hæc omnia secum adducit SS. Sacramentum datum in vitium infirmantibus. Tu iudex eloquium Diuini hic panis bonis abundet innumerus, nam tibi possit alimentum esse copiosissimum; quandoquidem non tantum in ipso Deum habes, sed insuper amicum, defensorem, ducem, & licet à latere tuo nunquam discessurum donec in portum introducas securum, donec ad terminum itineris tui peruenieris optatissimum; vt enim cibus est Dei quo filiorum suorum mensam nobilitat, ab eorum nunquam potest desistere protectione, donec glorie eius fiant heredes ac possessores, quam meritis suis lucratus est passibus illis operum applicatis quibus viam hanc ingrederis.

§ 4. *Cibus nobis à Christo in SS. Sacramento traditus, pinguis est: etenim nobis omne Dei bonum tribuit.*

Postquam præfatus propheta locutus de 14. 40. caelesti hoc pane asseruerat hæc esse abundantem, et affluentiam qua vidimus illum Quis nobis administrari, hoc addit: *Es pinguis.* Tunc pinguis vocatur quod plenum est & plurimum reple- tum substantia. D. Ioa. expositoris gratiosissimam et p- ruinam maxime illius ciuitatis Babiloniae quam hanc et raticum D. Ioa.

talem futuram praefagit, vt etiam potentissimi Reges ac Monarchae illam sint deploraturi, cuius iuue lectum celebrarent etiam inuicatoses diuissimi eo quod in illa opum suarum naufragium paterebant, quibus in mundo non habere opulentiores: primo proponit multam auri argentiq; copiam quibus illa dabatur, enumerat lapides pretiosos, margaritas & gemmas quibus reddebatur illustis: offerat pannos pretiosos ex bysso, purpuram, sericum, & coccum a quibus magnificabatur: proponit Ebur, marmor, varios lapides a quibus eius commendabatur: excellentia: vasa declarat ex lapidibus pretiosissimis aere, auro, argento, quibus eius thesauri redundabant: odores effundit suauissimos, vnguentaque fragrantissima, quibus se mitissime exalabat: non omittit copiosissimam messem, triticum, vini, & olei innumeras producit vacas, vitulos, arctes, oves, quibus sustentabatur abundantissime. Postquam agit maximum harum omnium diuitiarum catalogum praefigit se quibus affuebat, diciturque huius mundi substantia, plenitudinem hanc declaraturus est: *quoque ruinam, haec addit: Omnia pinguis & praeclara puerum: a te: quo significat illud dici pingue quod redundat & plurima plenum est substantia.*

II. Apostolus Paulus expositorum plenitudinem gratiarum, virtutum, ac donorum supernaturalium qua iusti replentur, eadem virtutis phrasin vni eorum locutus: *Socius radicis & pinguedinis oliua factus es: q. d. sicut pinguedo & adipe vnam substantiam alteri copulat atque ex hac vnione aliquid dicatur pingue: ita gratia virtutes virtutibus vni in anima iusti per charitatem & amorem Dei qui in illa vniit: & sicut committitur in radice arboris maior pinguedinis pars delitescit, quia in ipsa humores sunt abundantiores quam ceteris eius ramis, atque ideo dicitur copiosior arboris pinguedinem seu medullam in radice contineri: sic indicat hoc Ezechiel: *Flamma eius manebunt in circuitu radicem eius* ita Apostolus significatur quanta virtutum plenitudine anima iusti per gratiam reguntur, in qua velut in radice & origine charitatis ceteraeque virtutes supernaturales continentur, de ipso pronuntiat quod vicinus sit & socius radicis oliuae, eiusque ad ipsam pinguedinem coniungitur. Oliua praefert charitatem quae vnionem facit & quasi virtutes virtutibus annectit et quarum vnione animae pinguedo progreditur.*

Eodem modo vates Isaias quo significet in

hoc pane caelesti esse velut vnita omnia bona. III. ipsumque esse repletum omni generis Dei bonis, Et ostendit idcirco nuncupat illum, vberissimum & pinguem: dicitur in quia in illo vnitas est & inclusus honorum cu. V. Eucharmolis quibus Deus diues est: qui est summum rictia, bonum, atque in illo omne Dei bonum concluditur & omne hominis bonum: in se Dei complectitur Diuinitatem Christi que humanitatem: buccella est a deo pinguis, vt in se totum Christi contineat patrimonium: nimirum Diuinitatem quam a Patre accepit, omnipotentiam, aeternitatem, Maiestatem, sapientiam, immensitatem, ac magnitudinem: nec non humanitatem a matre sua acceptam cum gratijs, donis, virtutibus, ac meritis, quae sibi congregauit: quod si vt vera probat Theologia omnia haec fuerint in Christo valoris infiniti & quaedam habuerint in esse quod habebant in Christo, infinitatem: atque in hoc Diuino cibo coniunctio inuenitur tantaeque sanctitatis vno, tantorum donorum tantaeque gratiae, iure merito vocari potest a Propheta *Panis vberissimus & pinguis.*

Ni fallor alludit hic Propheta benedictioni Iacob, qua si ium suum Aser cumulauit: *Aser IV. pinguis pacis eius, & praebebit delicia Regibus.* Allusio ad Hanc Aser de manu Dei recipiet benedictio benedictionem, vt panis eius futurus sit vberissimus, pinguis, & praebebit delicias Regibus: id est 20. inter fercula Regum exquisitissima proferetur a mensam. Afirmo cum D. Ambrosio. Aser figuram expressisse Christi vt ipse Diuitem: huius autem tot diuitijs affluxit ac Christus a Patre suo aeterno recepit. *Aser est Diues.* Diues est autem malitiae nec alius est Christo comparandus, de quo testatur D. Paulus: *Qui cum Diues esset, egenus effectus est.* Christus inops non fuit ex natura sed voluntate propter nos pauper effectus est, cum diuitijs afflueret infinitis: *Longitudo dierum in dextera eius & in sinistra diuitia & gloria.* Ita scilicet vt in dextera eius bona sunt aeterna, verum in sinistra bona temporalia: haec explicatio tribuitur D. Greg. & V. Bedae in suis commentarijs quae D. Hier. adscribuntur eiusque operibus inseruntur: itaque Christus Dominus si propriam eius speciem naturam, diuinitatem fuit, voluntariam tamen assumpsit paupertatem. Aser igitur Christoque benedictio a Patre suo aeterno mystico Iacob tribuitur *Pinguis panis eius*, bonisque lapidus infinitus: quia Deus est, essentiam complectitur infinitam, infinitam maiestatem, infinitam

tam magnitudinem &c. Quod si docentibus theologis Dei attributa sint infinita, cunctaque hoc pane caelesti continentur evidenter colligimus panem hunc vberitimum esse & pinguisimum infinite. *Et eris in concubum Regibus.*

Maxima cura prouidetur ut cibus ordinarius panisque Regum sit electus, albus, sapidus, & delicatus: verumtamen in hoc potissimum patet & economi sollicitudo ut illud quod Rex cum pane isto electo ac delicato comedit, sit sapidissimum & delicatissimum: ut autem exprimat

VI. Dicitur V. Eucharistia in concubum Regibus.

tale quid esse panem hunc caelestem de eo dicitur: *Erīs in concubum Regibus*: id est erit communis Regum cibo multo saporior: & si communis Regum victus sit maxime delicatus, pinguis, & electus quo mundus non habet quid delectabilius, reliquisque cibus eminentius: tu iudex esto quales futurae sint deliciae quas vates Isaias de hoc pane diuino velit indicare: vel mihi dicamus panem esse Regum, cibumque Monarcharum quid aliud indicas? Ille namque Dei filius nos euehit de statu infimo factusque homo nos. Reges creauit: *Fecisti nos Deo nostrum Regnum*: cibus huius nos pane Regio huius statui conuenienti. Panis hic, panis est SS. Sacramenti: panis etenim est qui dat vitam Regibus: *Sicut misit me viuens Pater & ego uiuo propter Patrem, & qui manducat me, uiuet propter me*. Sicut Pater meus Rex & Dominus aeternitatis uita uiuens Regis ac Domini, me misit mihi hanc eandem communicauit vitam: ita similiter ille qui manducat hunc panem, animam suam uiuens meo corpori quod in illo ipsi traditur, eandem meam habet vitam: cum enim uita sit Dei, uita Regis est, panisque uiuus qui vitam dat: & sicut illa qua uiuit, uita est Dei, haec ipsa eadem est quam nobis communicat.

VII. Qua ratione det V. Eucharistia uita. Nota.

Hic ordinarium, nostrum alimentum corporale non dat vitam: quia alimentum est exanimatum & sine uita, & nullus dare potest quod non habet: imo potius tu qui illud tibi inuisceras, ipsum uiuificas, si quidem illud uitam tuam sustinet, comedis tamen illud, ac uirtute naturali caloris stomachi procedente a principio uirae, in tuam conuertis substantiam: & sicut haec est substantia uiuens, cibo communicas vitam quam habes: uerumtamen hic omnia modo sunt contrario. Est panis uiuus: *Ego sum panis uiuus*, panis qui vitam habet qua uiuit Deus, qui est uita aeterna: & cum illum efficias unum cum anima tua, illi ipsa vitam communicat qualem ipsa habet: *Qui manducati me uiuet propter me*. Admirabile quiddam refero ex ore D. Augusti.

ad huius expositionem, similitudinem indignam valde licet familiarem. Cibus nostraeque carnis alimentum vtpote mortuum, non habet in se uirae principium, ex quo procedat mutatio quae nos in ipsum conuertat sed solus illud in se conuertit qui, illo partitur: quia ex ipso procedit mutationis principium, quo conuertat illud in suam substantiam. Perdicem comedis: uere tamen non dicimus quod uiram habes perdicis: quia sicut illa qua perdidit uiuebat perit, & necesse erat ut illam perderet, quo tibi fieri posset alimentum, non potuit efficere ut uita eius tu uiueres. Panis Dei nequaquam talis est: nec eius in illum in te conuertis substantiam: quinimo ille in suam conuertit: *Nec tu mutaberis in me*, sed sicut ipsum carnis tua, sed tu mutaberis in me. Nutriminum nou est quod in se uiuit: unde uobis uiram dare propriam non potest.

Quod si causam scire desideres ex qua cibo huic uirtus proueniat adeo singularis: audi Christum loquentem: *Cibus sum et uita*, *et manducabis me*. Cibus est magis uirae uirtus est: & sicut de Deo omnia procedunt: ita sicut deus prouenit suam communicat vitam, ita similiter hanc habet excellentiam ut nutrimentum sit & cibus, de quo uelut de principio omnis emanat uita: cumque sit panis Dei, oportet crescere, & statum euehere: etenim electa grandium, statum requirit grandium. Non deceret ut mancipium mensae ciboque uolueretur eodem quo Dominus, neque similiter Dominus seruum hunc mensae suae conuicium adhiberet: nec enim conuenit statum eius adeo abiectione mensae Domini adeo sublimis: crescat prius, ex statu se erigat deiectione: quando namque ad statum deueniet libertatis & uelut Domini sui filius habebitur: tunc optime quarebit ipsi victus mensaeque Domini sui, SS. Altaris Sacramentum alimentum est uictusque Dei qui solis referuatur grandioribus, filijque eius per gratiam, qui uelut heredes Regnorum eius, Reges sunt, his solis haec mensa seruetur.

Homo per peccatum se mancipium seruimusque efficit Diaboli: quo tempore gratia Dei nos ad statum non promouet filiorum Dei serui uiuimus diabolo subiecti in perfectis omnibus uoluntatum passionum, ad hunc deprauatus appetitus nostri affectibus: *Qui facit peccatum seruus est peccati*. Cum igitur status tuus diuina haec mensa tanto sit inferior, an expetens iudicas ad illum te accedere? Si te habes ut seruum abiectionem deprauata passionum tuarum sectando desideris, numquid ad panem accedes qui tantum filijs

conceditur Dei: qui oppulante eius gratia in statu vitam perfectae libertatis? Audacillimus ille a goretur seruis qui manibus sordibus intinctus praesumet illas mensae ferculoque Domini intetere, tantaque praesumptio non leue meretur a Domino luere supplicium. Geris te ut seruum tuarumque passionum mancipium, huc tantum assalaborans ut illis deseruias, plenam illis tribuens libertatem ut in te operentur velut Dominae libertatis: manus tibi sunt animae tuae sordibus inquinatae peccatorum: numquid animam horridam & execrabilem mensae vis afflicte Dei pandere velis huius SS. Sacramenti? Si terrena haec & inferna stercus sint immundum & abominabile nec non diuinis naribus offendiculis, Omnia arbitratus suus vis stercora: inquit Apostolus: an haec debita tibi videtur dispositio ad Dei mensam eiusque praesentiam accedendi, qua animam tuam terrenis habes implicatam, quae ut Deo contraria grauitur illum offendunt pariuntque nauseam: tuam primo emunda conscientiam illamque tribulationibus & poenitentiae dolore purifica, quas refraxa passiones illaque mortificatione stricto que ieiunio subijce, illas a lubricatione libera, qua prae eius subduuntur affectui: quando namque ita purificatus mundulque effulleris factus verus Dei filius per gratiam cooperante virtute Sacramenti poenitentiae, in ea creueris, eius studueris augmento, tunc ut pote statutus superioris, ad hanc poteris Dei mensam accedere, sin aliter time nam ut temerarium seueroco te Deus plectet supplicio.

§. 5. Sicut in V. Eucharistia Deus se totum nobis exhibet ita vicissim desiderat nos totos illi tradamus, quatenus nobis ad utilitatem ingrediatur.

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

sponsa pijsima & quis te reddidit adeo temerariam ut hoc modo Diuino tuo sponso colloquaris? Dilectus meus mihi & ego illi? numquid verba haec arrogantiam redolent insolentem? Insolens verbum. Numquid seruum reprehenderemus audaculum qui se tantum de gratia Regis sui iactaret ut propria arrogancia turbidus efflueret: Rex meus mihi & ego illi? Quis talia nisi vltra modum tumidi: audaxque deprimere? Quid hoc sponsa sanctissima, & vnde tanta tibi venit arrogantia? Ut phra sim hanc assumas tantumque tibi arroges ut ita beneficijs sponi tui gloriaris quo dicas totus Deus mihi est, quia tantis te beneficijs ab eo certis iactasque cumulatam? Siquidem tales sint factores quibus te dignatur, illos tecon te in corde tuo tibi que seruata: ut ita magis secrete illis fruaris, nec in tantum illos publice ostentes: etenim amularionem excitabis te audientibus, & similiter ut suum, sponsum tuum Deum quarentibus. Quatu non auditorem hac forma loquendi suspedis: pauca dixi, nimis laconica videris & brevis: usque, deficere ad quae teneris satisfacere his tantum loquendo verbis: *Pende oratio* (sic Bernardus.) *imo non pende sed desis.* Aliquid oportet ut intelligamus quo te intelligamus.

Præclaris multis praemissis ad illa verba declarationibus dicit primo D. Bernardus: *Præclaris* statum ita sublimem ad quam Deus per gratiam suam attollit animam quando illa mediante illum ex toto corde diligit: tantam enim illi cum Deo perhibet fiduciam ut de illo loquatur de eius gloria amicitia, quantumque illum sibi habeat deumctum, ut illi dicere non vereatur: totus meus ille est, totaque ego ipsi familiaritas Moysi cum Deo ad tantam illum exiit dignitatem ut ita familiariter & amice cum eo ageret, ut Deo dicere praesumeret: *Aut dimitte eis hanc noxam aut si non facis dele me de libro tuo quem scripsi:* id est aut peccatis meis annue aut omnis cesset amicitia. Quintimo ad tantam Eliaz cum Deo erectus est familiaritatem ut videatur velle dicere Deum aliud non facturum quam quod illi bene placuerit: *Vixit Dominus, si erit annis his vos & pluuia nisi iuxta oris mei verba.* Quibus verbis significatur quia confidentia vrantur amici Dei ex receptis ab eo beneficijs ut parum sit quod de ipsis glorientur, insuper quod Deus praeter eorum voluntatem facturus sit nihil: hoc primum ex mente D. Bernardi intendit sponsa declarare.

Secundo ut intelligamus eius mentem: *Apponendum sane* (ita Bernardus) *aliquid verborum* *mihi* *expositio*

II. Prima expositio.

Exo. 32. 32.

3. Reg. 17.

18. III. Secunda expositio.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mibi quidam videtur satis esse ad nostram gratiam
 & quodammodo popularem intelligentiam sic di-
 cendo: Dilectus meus mihi subaudiendum, intendit ut
 sit sensus, Dilectus meus intendit mihi & ego illi.
 Insignem supponit Theologiam & declarat eo
 modo Deum procedere respectu nostri, ut ipse
 primus nos diligat, antequam nos illum diliga-
 mus, ipse primus mei gerit curam quam ego
 illius ipse prior me ad se auerxit, quam ego me
 ad illum mouisse: hoc addidimus ex D. Ioan.
 Non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam
 ipse prior dilexit nos. Recognoscit (sic cenfet D.
 Bernard.) efficaciam gratie Dei illa namque
 prior inceptit, agitque ut, amen; velimq; Deum;
 vnde superbia non est adscribensu sponla: ver-
 bum, sed ostendit quanti faciat eius gratiam: ipse
 quippe per eam primum infundit velle, & vlti-
 mum Perferre: quia vero hoc ab illo procedit
 locum tribuit ei digniorem: Dilectus meus
 mihi: & quia ego sequor, vltimo se posuit loco:
 Et ego illi, de quibus eleganter D. Aug. hac omnia
 verbis suis sponsa nobis indicat.
 Verumtamen hoc singulariter intendit, ex
 mente D. Bernardi, declarare nimirum iustitie
 titulum quo tenemur agere cum Deo, eo scilicet
 modo quo ipse nobiscum agit ut uos sibi de-
 uinciat: namque nos obstringit, ut totos nos ipsi
 tradamus eo modo quo ipse se totum nobis. Co-
 gnoscit sponsa quod Deus quodammodo se to-
 tum euacuet, totumque in illam effundat: Se-
 metipsum exinanivit formam serui accipiens, for-
 mam creaturae in V. Eucharistia: quando quidem
 sub speciebus panis se nobis totum exhibue-
 rit: quid enim in Deo est quod hic non effudit
 nobis hoc daturus? Si Deus igitur ita se totum
 mihi concedat: plus iesu est (ut credo D. Ber-
 nardo) ut vicissim me totum illi consignem: Ille
 mihi, & ego illi, ille mihi quia benignus & mis-
 rericors est. Ego illi quia non sum ingrata, ille mihi
 gratiam ex gratia; illi gratiam pro gratia, ille mea
 liberationi, ego illius honori. Ille salui mea, ego il-
 lius volitati, ille mihi & non alteri, ego illi & non
 alteri. Ut iustitie titulo satisfaciam quo me ob-
 strinxit, eadem par est ut mensura respondeam
 qua me sibi deuinxit. Hoc nobis sponsa signifi-
 cat nempe S. Ecclesia in eo quod nobis proponit
 in V. Eucharistia: ubi Deus se totum nobis ex-
 hibens in cibum, nobis suadet, ut quatenus in nos
 ad nostram ingrediatur salutem, totos nos ipsi
 pariter consignemus. Verè si calor naturalis sto-
 machi ad aliud se diuertet quam ad recep-
 tum alimentum non nobis prodesset eius suscep-
 tio. Hoc idem vult Deus & intelligamus de hoc

SS. Sacramento. Quia sicut in illo se nobis to-
 tum tradit, nobis ut sit vilitati, ita pariter opus
 est ut Deo totam animam nostram tradamus.
 Hac praemissa dispositione illum recipiamus
 atque ut vno verbo hoc exponam, dico: sicut
 Deus se Sacramento efficit ut se totum nobis
 infundat, totumque nobis tradat, necesse est ut
 nos totos Deo consecremus: ut autem hoc hu-
 fiat, ut in nobis hinc ad animae profectum, opus
 est ut nos ipsos etiam reddamus Sacramento.
 Quis hoc capiat? suo iure Deus Spiritum illum
 hoc exponentem.
 Duo sunt in SS. Sacramento: species panis
 & vini, & substantia corporis & sanguinis Chri-
 sti: cum enim sit verus Deus, est substantia Dei
 ita ut post consecrationem panis & vini, iam
 propria non sit substantia, non quod amittit
 tur, sed quia transubstantiatur in substantiam
 corporis & sanguinis Christi: non est substantia
 panis, licet species illud representent, est autem
 substantia Dei licet oculi illam non videant
 & hoc est quod Deus se facit Sacramento,
 quia sub speciebus illis visibilibus quas nobis
 mittunt species exteriores panis & eius acci-
 dentia, totus adest Deus, velut in occulto & ab-
 conditus; & quamuis si exteriora spectes, vult
 non iudicet esse Deum sed panem quem con-
 spicit, fides tamen docet non esse panem sed
 Deum sub his latentem speciebus. Hoc idem
 igitur factu opus est quo digne illum recipit.
 In te affectus sunt hominis quos habet ex ipsa
 tua natura, sunt & conditiones filij Dei per
 gratiam que tibi communicatur: vnoo verbo
 illa mediante Deus es participante: in te non
 videmus nisi naturam hominis hominiquè af-
 fectus: verum quod in te consideramus iam
 exilente in gratia, natura est Dei, esse Diuinitatis
 per participationem: Sumus Diuini consortes na-
 tura: ait D. Petrus. Tunc igitur de te ipso facit
 Sacramento, quando desinent in te affectus
 esse hominis carnis & sanguinis ac terrenorum
 desideria: quemadmodum in hoc Sacramento
 desinit esse substantia panis: & quatenus in te
 natura conspiciatur hominis, quando tamen in
 tuis moribus condiciones manifestares Dei, to-
 tusque esses in Deo, sicut totus est in SS. Sacra-
 mento, & quando transformaris in Deum eo
 modo viuetes ut tantum haberes accidentia ho-
 minis, apparentiam scilicet hominis, substan-
 tiam vero Dei in occulto & interiori, explicio
 me, ut in intimo cordis tui, inclinationes non
 vigeret hominis, sed affectus Diuinae gratie effe-
 ctus, propter quam velut filio suo per eam tui

1. Ioan. 4. 30.

Li. de grat. & libero arbit. c. 6. & 7. Ser. 6. 8. in Cant.

III. Talem se Deus tibi praebeas, qualem vult ut ille tu te praebeas. Philp. 2. 7

IV. Quis hunc
 V. Quis hunc
 VI. Quis hunc
 VII. Quis hunc
 VIII. Quis hunc
 IX. Quis hunc
 X. Quis hunc
 XI. Quis hunc
 XII. Quis hunc
 XIII. Quis hunc
 XIV. Quis hunc
 XV. Quis hunc
 XVI. Quis hunc
 XVII. Quis hunc
 XVIII. Quis hunc
 XIX. Quis hunc
 XX. Quis hunc
 XXI. Quis hunc
 XXII. Quis hunc
 XXIII. Quis hunc
 XXIV. Quis hunc
 XXV. Quis hunc
 XXVI. Quis hunc
 XXVII. Quis hunc
 XXVIII. Quis hunc
 XXIX. Quis hunc
 XXX. Quis hunc

illos communicat : & quando licet magis viuas in terra, tunc tamen actiones vix terram sapereut, acque animam tuam eius bona modice tantum possit se raperet: tunc velut alterum Sacramentum integre Deo consecraberis, ita vt nihil tibi sit oblatulo, & tunc recipere poteris hoc Sacramentum vt ita in te ingrediat tibi futurum vtilissimum, si vero in te vermis viuat tuarum passionum, quæ est tinea corrodens substantiam virtutum crede mihi hoc ipsum Sacramentum maximo tibi fore detrimeto: quia sicut illas sectando te ipsum totum Deo non dedicas, quod à te reposit in signum gratitudinis quod se totum tibi tradiderit, ita si hoc omiseris vt nris obsequaris passionibus, ex ipso principio mortem tibi comparabis, ex quo vitam animæ tuæ debebas comparare certissimam.

Nullus ignorat solem esse principium Patremque omnium viventium, eo quod cuncta ab eius dependant influxibus: ita vt his subterstitis perirent omnia: quia verò virtus eius adeo est vniuersalis, nihil magis arbori prodest quam sol, ipso viuunt, ipso crescit, ipso flores emittit, ipso fructus germinat delicias, & tandem solem vitam sustentat qua viuunt. Nihilominus si in interiori parte trunci vel intima radicum vermis aliquis lateret arborem corrodens, nihil est quod citius arborem euertat & arca eret quæ ipse sol illo exsiccat, illo arcescit, illo ad eum deturcitur arcescit statum vt non nisi proficiat cibus igni. Nemo dubitat quin S.S. Sacramentum sit sol Ecclesie: quia de illo velut de fonte omnis iustorum grana scaturit vt de sole lux qua resurgunt stelle: hoc electi Dei in se tuentur vitam gratia spiritualem, atque illa quam ipse Deus in V. Eucharistia communicat crescunt & proficiunt in virtutibus, flores produunt bonorum exemplorum, & fructus bonorum operum & meritorum lapidissimos. Si in corde tuo vermis lateat viuarumque propriæ ac prauæ passionis qui te impediatur tecumque aliquid rapiat ne totum te Deo tradas, caue tibi, ex ipso quippe sole mors tibi proueniet, clanguescet gratia fecunditas flores emarcescent virtutum, tuorumque fructus peribunt meritorum, quid plura? Quid quid boni in te fronderat, floxerat, ac germinarat, exsiccabatur ad illum tandem delapsurus statum vt non nisi apus sis fieri ignis eica genialis. Quare nisi similiter te totum offeras Deo, sicut ille se totum tibi in S.S. Sacramento, hoc certum habe te amori illius ponere oblatulum: nam per illud te totum tibi efflagitat

cumque Deus prior incipiat te velle & ex hoc principio procedat oportet animæ tuæ vita, si ex parte tua terrenis tuis affectibus illi sis impedimento, quid nisi mortem timeas imminentem?

§. 6. In hoc S.S. Sacramento Triumphat de Christo amor: idcirco se in hoc ostendit ita Zelosum vt nolis quod anima ad alium quam ad suum amorem se diuertat.

IN omnibus Christi operibus patenter innotescit efficacia, magnitudo, & potestas amoris quo ad omnia hæc movebatur: & si in singulis insinuat lateant rationes quibus amor eius feruentissimus declaratur quo se illis subiiceret ac submitteret: in illo tamen eminentiores nobis manifestantur amoris intentiones, in quo effusus seipsum in nos exinanivit, atque hoc potissimum paruit in S.S. Sacramento. Expedit D. Paulus summum amoris effectum in Christo & in quo vltimam ostendit potentiam suæ efficaciam, nimirum dum se perfecte contumet; tradidit hominibus quos vniue diligebat: unde sic ait: *Dilexit me & tradidit semetipsum pro me.* Tenerrime me Deus diligebat & quasi respondens interroganti unde hoc colligeret, ait: *Et tradidit semetipsum pro me.* q. d. Nolle desideras summum Christi amorem erga me, ecce tantus quantus erat semetipsum tradidit pro me nihil sibi reservans: quod si in V. Eucharistia Christus semetipsum nobis totum consecraret, cū in illo nobis porrigit totum suum corpus & sanguinem, animam & Diuinitatem, euidentis est quod in illo manifestissimum prodeat amoris, quos nos prosequitur iudicia An aliud dari potest argumentum unde hæc colligatur inferaturque veritas? Quamuis sic, nimirum quod sicut Zelus est filius & effectus dilectionis, ita vbi Christus Patet, se ostendit zelo feruentem ardentiori, sibi se iam ex amatorem prodit ardentiorum. Confirmatur ex eius zelo D. Theodor. ait enim: *Est igitur zelus amoris in q. 34. in dix: igitur bene sequitur: Christus hic zelum ostendit feruentiorem, amorem ergo indicat ardentiorum Idem prosequitur eleganter D. D. nyl. Deus, inquit, Zelotes appellatur propter amorem diuinitatis quem habet.*

In hoc potissimum testatur maritus suam erga coniugem dilectionem quando summo illam zelo amulatur, summa vigil sollicitudine do. ne forsitan alius illam sollicitet. Et D. Tho zelum 2. 2. q. 28. appe. ar. 9.

Summus Christi ad nos amor in V. Eucharistia.

Lib. 4. de nomin.

III. Similitudinem zelo amulatur, summa vigil sollicitudine do. ne forsitan alius illam sollicitet. Et D. Tho zelum 2. 2. q. 28. appe. ar. 9.

appellavit effectum amoris, & alio loco illum ita definiit: *Zelus est amor intensus, non patiens* In 1. Cor. 13. *confortium in amato*. Igitur in opere illo in quo Christus omne amoris sui prohibet confortium minusque in nobis patitur, in hoc amor eius vexillum tollit altius. In hoc Deus ardentissimum suum erga Abraham amorem probavit quando vidit Isaac totum ad se rapere Patris voluntatem, ne in amore suo haberet confortium, Patri mandavit filium iugulari Deoque immolaret: *Tolle filium tuum quem diligis*

Gen. 22. 1. Isaac, Egrefert amor meus, alium inveniri qui se introducat in eum qui nobis competit licet proprius sit filius & vniigenitus, in quo firmata erat promissio, quod ex semine illius promissus nasceretur Messias & adverteus quod Isaac pratermodum nimis portas ingrederetur amorem Abraham, ne veteris progrediat sed possit Deus manere solus, praecepit ut moriatur: quia Dei amor alium non permittit lateralem, atque sibi Christus, hic maxime in hoc SS. Sacramento se ostendit & vniugenitorem. Deuincire voluit homines eoque adducere ut ipsum solum diligerent & vellent, idcirco se totum perfecte & integre tradit, quatenus notantes hanc in Christo simplicis conignationem, inde discamus qualis summa sit oportet, qua nos ipsos Christo consecremus, quam sincere ac perfecte nos ipsi decet ut offeramus sic ut nihil alteri referetur.

In fine Comment. ad c. 1. Sophonia. D. Hieron. expendit ardentissimum Dei erga humanum genus amorem, quem in eo testatur est, nimirum zelo quo arsit, qui si talis non fuisset non potuisset huic eius amorem intelligere. *Nisi Deus amaret humanam animam: nunquam zelaret eam*. Nunquam illi alterum permisit quicumque fuerit, nam sibi soli perfectum eius amorem voluit deferri. O amorem potentissimum sic ego, cum D. Bernardo, licet omnes tuas proclamant vires easque magnas, modo tamen patent esse supremam: etenim video quod illum qui viribus pollet infinitis & omnipotens est, Deum ipsum reddas anxium, sollicitum & quasi inquietum ut nec quiescat nec dormiat ne forte homo alteri quam ipsi afficiatur, quandoquidem moleste ferat si alius hanc ipsius obtineat traditionem: ut autem huic ponat obstaculum zelat, virget modesteque cogitat quos possimus in amante cogitare zelosissimo: *O amoris vim! Itane summus omnium, immo factus est omnium, quis hoc fecit? Amor, affectu potens, quid violentius? Triumphat de Deo Amor. Vis est haec amoris: cum enim Deus omnia super ex-*

D. Bern. Ser. 64. in Cant. cedat, cogit se cingitque ut vult ex illis efficiatur, scilicet cibum se efficit hominum, ut totum se illis tradat eo que modo ad patrem illis est stringat traditionem. Quis hoc efficit? Aque affectu suo potens: que namque violentia potest hac esse fortior qua perfecte subiiciat illum qui illo feruet? Nulla Et quid miramur si in hoc opere quo Deus se cibum efficit hominum, triumphet de Deo amor?

Eia agite mundi sapientes qui casus amatum considerantes admirabiles quos mundus & vidit & admiratus est, amorem & violentiam expendit, liberosque triumphis illius repletis insignioribus, haec missa facite quae vobis videtur suprema, in quo certatis istos Triumphum ducere de Monarchis, Principibus, Reipub. sapientibus, potentibus, & pauperibus, illoque quasi subiectos suisque viribus deusque interiri: & supremum hunc pendite triumphum, in cuius comparatione ceteri nihil estimantur, cum eoque ascendat ut triumphet de Deo amor, eum zelosum efficiens hominum, & in hoc cibo se testatur idcirco singulariter zelosum quem his distribuit in hoc SS. Sacramento se ad alium deflectant amorem, totamque se illi tradit in alimentum.

Diuina ostensa fuit Eszechielis visio qua metallum conspexit praclarissimum consistam et auro & argento dicebaturque electum ardentissimis ignis flammis circumdatum: & quid iterum agebat? *Erat visio descurrens* nunquam quiescens semper in motu. Optime amori conuenit ignis: quamdiu enim vixit semper est inquietus, ecce quales nunc euomat flammam, quales modo eubret scintillas, iam hic iam alibi innadit, vniuo verbo nunquam quiescit, talis igitur est amor: quanta mouetur amans inquietudine velut ignis, iam currit dilectum vultus, iam mille numerat annos quibus illum non vidit si tot horae transeant, iam domum eius circumuolat, iam passus eius insequitur & tandem nec vnum omittit momentum: quis huius motus auctor? Amor. Hominem vultibus motibus mouebulque temperatum ut vix valeat respirare ne solum excedat proce deus errorum: si forsan aliquid eius rapit voluisset, si in aliquo sollicitet eum instetque amec, qua videbis illum inquietudine discurrere: iam plures circumit, iam domum cingit dilectam, iam milles ad feruillas recurrit oculis sepe perocagus ut dilectam intueatur: iam ascendit & descendit, de nocte vigil, ambulans de die foris, nec valet quies-

IV. Ideo se totum tradidit nobis.

V. Amor de Deo triu- phat.

VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. XXI. XXII. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. XXIX. XXX. XXXI. XXXII. XXXIII. XXXIV. XXXV. XXXVI. XXXVII. XXXVIII. XXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. LXVII. LXVIII. LXIX. LXX.

quiescere quocumque pervenerit. Quid hoc Domine mi? Vix erat ille tanta modestia & circumspicione moderatus vt vix illum sol videret, auditque musca, modo vero vnde tanta turbans inquietudine? Quis hoc effecit? Domine mi, ne queras, amor est quia sicut optime convenit igni in sua natura, ita pariter eius participat inquietudinem motumque continuum.

Bene dixit Christus Dominum electum esse Divinum, & hoc mihi maxime manifestatur in V Sacramento. Electum sanctum quod nec momento temporis quiescit: iam videmus illum officio fungentem legum pedes discipulis suis ablucem, modo supremam absoluti Domini manifestantem auctoritatem, de creaturis pro libitu disponentem, nunc miramur illum vestimenta sua deponentem iterumque ea sumentem, qui vt Divinus omnino magister celestem illi prelegit doctrinam: nunc minatur a guitique Petrum nisi simpliciter obediens paratur sibi pedes abluo: nunc se Iudae testatur benignissimum dum illum Apostolis suis annumerat, per hoc non parum illum sibi devincens. Quid hoc Domine mi, vnde tanta in tuis actionibus & tanta diligentia? Te quis sic impellit? Amor, electum Divinum, in quo contentum sibi que vivunt aurum Divinitatis & argentum humanitatis in vno supposito quod totum ab igne scilicet amoris erga homines: zelus autem que hic in illo prouocat, ad discensum impellit tantamque diligentiam: quam inquietus obambulat, quam infatigatus discurrit? Quae huius causa discurus? Amoris ignis, quo cor illius circumcingitur: hic trahit illum & nulla ei concessa requie mouet zelantem amorem hominum, quos vt obstringat vt illum solum velit, solum querant, soli se tradant, se totum illis tradit in videri ciboque quem illi preparat, Diuino. Et heur in illo cum Deo viuunt nec extra Deum aliud superest bonum quod allicere possit voluntatem: impatienter tolerat, quod ad aliud se diuertant: atque idcirco illos tam ardentem zelat vt non audeat illos vel vincto instanti deserere. Quocirca inter illos manet traditus in alimentum cibumque animatum.

Hoc indicat D. Ambrosius in persona Christi significans quod licet ad Patrem suum migraret, amor tamen non permetteret vt corpore absens amorem esset: vnde hoc illis reliquit: *Quantum à vobis absumi, corpore tamen à vobis amore non desus.* Amor enim vt zelosus non patitur vt à vobis discedat, quo nos obstringeret vt illo semper

fruentes, illi semper nostrum affixum haberemus affectum Divinae eius voluntati ex integro resignati, vt ille est nobis ad alimentum: nam Deo fruentes nulla sint oportet bona que possint animam ab eo diuertere. Hae erant vota D. Augusti. *Obscuro vt omnia mihi amarescant & tu solus dulcis apparens anima mea, qui es dulcedo inestimabilis, per quam cuncta amara dulcorantur.* Domine si te fruatur, omni bonorum gaudeo dulcedine: quocirca queso vt anima mea te cognoscat quatenus vel semel te gustato, caetera omnia que tu non es, mihi vt amara despiciat, meaque abducant, ne illis afficiatur voluntatem: si tu Domine ipsa sis suauitas, qui bona cuncta sua via reddis grataque animae palato, imo & labores poenas, malaque tui gratia tolerata haec participant dulcedinem, & quantumuis grauem sentiat in illis sensus molestiam, dulciorem tamen sentiat anima delectationem quemadmodum dolori lapidum D. Stephani immiscuisti dulcedinem qua satiatos tormenta haec patebatur, quasi epulum foret regale lapidissimum: quid S. commemorem Laurentium, quid ardenes illi dulcorant craticulas vt illas ferret intrepidus nisi tua illa dulcedo qua cruciatus illi temperasti? Nec ipsos omittam Apostolos quos ita violente tua haec traxit dulcedo, vt nihil illos remorari potuerit quo minus feruentissime passionis tuae sequerentur amara vestigia Quid miramur & Domine quandoquidem in te solo omnis sit dulcedinis gratia congeries? Vt non tormenta tolerando, sed tuis fruentis donis ac delictis in hoc caelesti conuiuio, te solum velit tibi que soli te tradat anima, in amoris tui gratitudinem quo motus pro illa tormenta sustinens totum te illi tradidisti. Hae est, ita haec est debita tanto Sacramento preparatio quo totus Deo traditus accedas, sicut se totum in illo tibi consignat, vt nihil sit quod tuam rapiat ad se voluntatem & ab eo diuertat.

§. 7. Expedi vt anima à terrenis sit affectibus libera sacram sumptura Synaxim.

Sæpius diximus V. Eucharistiam panem esse celestem, quia Deum continet, I. Deum sapit, Deoque anima fruatur il-Terrenum digne recipiens. Nihil sic opponitur caelo, caelestibus ac hæc infima & terrena: etenim has non expositurus distantiam & contrarietatem cogitationum Dei & hominum, hac vititur distantia inuit

H inter

Deo consecravit. Verumtamen cum ex toto non possit hac transiua relinquere: esque valere, vt pote illis ad vitam necessaria indigens, necessario vnum in terra oportet, vt pedem habeat: quia non potest illis non dare partem sui sollicitudinis: donec accedente tempore se liberum gaudeat ab imperfectionibus corporisque necessitatibus, nimirum quando perfectum de Deo veniat gaudium vtroque pede nulloque claudicans.

Q. D. vt omni solitudine totaque anima expedita ab illa portione quam debet corpori, totum se tradat Deo, & gaudio seu fructu bonorum eius aeternorum, nam propter proportionem quam habent cum illis, quae Deus communit in SS. Sacramento, desiderat vt illum receptum integra & perfecta nos ipsos ei resignatione consecremus, ita vt nullus referret nostrae voluntatis affectus ad inferiora haec & terrena quo namque tempore in communi illa lucta qua diabolus nobiscum luctatur, non prodimus claudi vno pede; quo cogimur illum de terra atollere, vno solum in illa remanente, eam intelligo necessariam rerum praeteritum, quibus ad vitam indigemus alimentum, non est quod de victoria gloriamur: & cum illas pedibus non concidimus, illis quasi dominantes, ne nostrum sibi captiuum affectum, huic caelesti coniugio debita nobis deest preparatio ad quod nobis incumbit insistere quasi nostri quoddam sacrificium: quia in illo oportet nos Deo totos immolare hortante nos Apostolo: *Obsecro vos fratres vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem*. Expedit vt sacrificium a nobis Deo litandum, sit viuum, nec vitam habet nisi quod habet animam: vnde h. Deo vinum offeramus sacrificium, sit oportet vt totam nostram illi immolemus animam, neque terrenum aliquid illam sibi rapiat.

Reiecit Deus vt immunda animalia multis pedibus gradientia, vel per terram pectore repentia: huius rationem allegat Philo Indaeus. Quia per hoc indicare voluit quod anima multis radicibus affixa terrestribus pede multo affestaque multiplici adhaerens, Diuino nequam serui palato, atque vt immunda & indigna a Diuina eius mensa repellitur: *Abominanda est anima quae omnibus aut pluribus partibus haerens vbiq; corporis repens, nec valens ad diuersos calis sui caput atollere, atque sicut muli pedes, ita pedibus carentes reptiles bestia damnantur*. Nihil ad caelestem hanc mensam fas est accedere immundum: immunda autem damnatur a-

nima quae terrenis agglutinata, viribus deficit quibus ad Deum spiritum suum astollat, illam Deo consecratur: quocirca vt inconueniens ad illam venatur accedere. Huc spectat argumentum illud sponsae de sponso suo caelesti sub arboris figura cuius fructum vmbraeque dixit sibi fuisse vilem sed certo quodam limite & vniuersae differentia: *Sub vmbra illius quem desideraueram sedi & fructus eius dulcis gutturi meo*. Per vmbrae bona rapit terrena, vt autem restaretur haec eius non rapuisse voluntatem sed sponso sui dulcedinem, ait, *Quem desideraueram. Nam ait (explicat D. Bernard.) sub vmbra illius quem desideraueram, sed quem desideraueram: nec enim vmbra, eius excitabat desiderium, licet sub illa requiesceret, sed ipse sponso cuius semper ardebat desiderio.*

Omnes sciunt desiderium actum esse voluntatis vt probat Theologus: idcirco significat se Christo sponso suo dilecto suam impendisse voluntatem, animamque perfecte planeque tradidisse: quia fructus illius, opera intelligo in eius fauorem & consolationem ordinata, voluptati illius erant suauissima: *Et fructus eius dulcis gutturi meo*. Opus autem quo Christus illi maxime fuit bonumque contulit summum ac optate recreauit, fuisse censetur illud, in quo se tradidit in cibum & alimentum in SS. Sacramento: hic non comparandas contulit illi delicias, vt effectum amoris sui insinuat verissimum: *In finem dilexit eos*: ita D. Ioan. eius referens institutionem. Hoc igitur est ad quod sponso anhelabat, & huius dulcissimi boni gratia velut fructus suauissimi illum desiderabat, in quo suauitatem bonorumque omnium gustum se inuenisse gaudebat: vtque declararet quod iam quando illi in hac vita hoc conceditur, in qua viuimus alimentum terrenorum indigi, illo non vtatur nisi necessitate coacta ad infirmitatis suae requiem & necessitatum quas patitur alimentum: idcirco dicit: *Sub vmbra illius sedi*.

Quando alibi residemus communiter quietem intendimus & solamen laboris quo pre-mimur, & quasi huius quietis indigi locum licet receptamus a fatigatione recreationis. Humanae vitae labores, nemo negat, nos vehementer fatigant viresque enervant, fames nos tamen deprimit, sitis praefocat, stringit frigus, calor desiderat dissoluit, paupertas angit, necessitates inquietant: re, sed haec omnia evitare non possumus, nosque indubie vehementer deiecit, atque ad laborum subleuamen & recreationem, bonis indigemus nem, temporalibus ac terrenis: sunt enim optimum

H a illis

illis remedium. Quamvis igitur ab his de-
 denter & subordinate vivamus, non illa sumere
 oportet nisi in quantum ad hæc præcise condu-
 cit, id est ad fatigationis nostræ & laboris sub-
 levamen, non vero vt ea nostrum sibi futurum de-
 siderium: hoc namque dulcedini tanquam fructus
 sanctissimi Christi, SS. capio Sacramentum, refer-
 natur: huic nos totos decet vt tradamus, tantum-
 que desideremus: *Quem desideraueram*, ita vt
 hæc inferiora à nobis nihil amplius quam sim-
 plicem eorum vsum recipiant ad nostram re-
 creationem laboris, voluntatis nostræ dominium
 soli Deo reseruando: quando panque illud Deo
 perfecte tradiderimus tunc congrue dispositi er-
 mus, animæ nostræ partem erunt & mundæ eius-
 que receptione dignissima.

**§. 8. Perpetua curare debemus sollicitudi-
 ne anima munditiem, etiam à rebus
 minimis qua possent illam inquinare,
 ad receptionem SS. Sacramenti.**

In mystico illo cantico, quod composuerunt
 D. Ambrosius & D. Augustinus, nam vt habet D. Greg.
 Spiritu sancto interius distante, illud prolo-
 cuti sunt: *Siquidem aliquid, mediatione precedente
 factum est ab illa*: quedam sunt verba ex quibus
 efficax trahimus argumentum quo clare con-
 spicimus quam excellens & supereminens esse
 debeat ornatus habitusque quo par est ad Sa-
 cramentum accedamus Synaxim, quantaque cura no-
 bis sit inuigilandum qua Deo in stomacho ani-
 mæ nostræ debitum concedamus recessum
 quando se nobis in hoc communicat conuiuio,
 vt qualitatibus & dignitati tibi conueniat, quo
 nobis esse possit emolumento: verba sunt hæc:
*Te ad liberandum suscepturus hominem non hor-
 ruiisti Virginis uterum.*

II. Expendunt sancti illi Patres quanta hæc sit
 in hoc ex-
 ponit-
 tur Dei
 miseri-
 cordia.
 Expeditur sancti illi Patres quanta hæc sit
 caritas Dei: misericordia qua propter nos verbum
 caro factum est: cum enim tanta sit eius puri-
 tas, eiusque natura diuina spiritualis, non de dig-
 natus est nec abhorruit ingressum in purissimum
 Virginis suum humanam assumptionis natu-
 ram. O singulare beneficium! Maxima fuit hæc
 Dei misericordia qua nos præuenit immeritos
 cumque tanta sit illam in tantum extollunt SS.
 Doctores. Verumtamen ô Domine, quis horror
 in diuinam tuam cadere poterat puritatem ne
 veterum intraret celo puritatem, Paradisum tu-
 rum delictarum, in cuius præsentia sol caligine
 obuoluitur stellæque obtenebrescunt? Pauca di-
 xi quam tibi nauicam parere poterat huius SS.

sinus ineffabilis mundities cui credere debent
 spiritus Angelici etiam purissimi?

Hæc omnia licet vera sint, eo quod puritas
 quam Deus SS. Marti suæ concessit illam omni
 excelesit creaturarum, licet his accedant supre-
 mi Seraphim: nihilominus in cõparatione infi-
 nitæ Dei puritatis cum qua nulla potest cõparari
 puritas, atque supposita infinita Dei immen-
 sitate, respectu cuius nullus dari potest locus qui
 illam comprehendat, licet concurrant amplissi-
 ma sua extensione ipsi cali: horrorem tamen
 adferre poterat illi: præcingere se atque in locum
 illum adeo exiguum & tenebrosum introire:
 quod ab ipso sic factum expetit Ecclesia: quo
 supremas extollat virginis prærogativas, quod
 adeo capax perfectiorque fuerit venter eius præ-
 ciosissimus vt illum quem caeli toto suo licet
 ambitu capere non poterunt, capere poterunt
 gratiæ eius excellentia. Deum in illum at-
 tæhens: *Qua quem cali capere non poterant tu
 gremio conuulisti.* Si igitur ingressum Christi in
 gremium Virginis Mariæ immaculatam vt su-
 mam misericordiam SS. Patres extollant, eo quod
 cum putum esset adeo & limpidum, nullum ei
 ingressus in illud nauicam attulerit tu perpe-
 de quam infinita futura sit eius misericordia, in
 tuum vellet intrare pectus, nec horrorem
 prouocent imperfectiones eius & spurcitas: Est
 vt alium intraret. Virginis purissimæ natura
 voluerit illam gratiarum & munditiæ adornare
 prærogatiua, quæ gratiam & puritatem excedit: Ex
 rei creaturarum etiam angelorum: confidera puritas
 quanta te cura maneat seruandis in anima tua
 gratiam, quam tibi Deus ex purissima sua largita
 est misericordia: omnemque in corde tuo pro-
 curare puritatem qua rite dispositus accedat ad Sa-
 cramentum.

Quando ingressus est Elias domum mulieris
 illius cuius filius è viuis exceleserat, illico vt in-
 gredientem vidit, exclamauit: *heu vir Dei quis te re-
 cipiat hospicio meritis tuis condigno? Quis in
 domo sua tanta polleat munditie quæ anime
 tuæ respondeat puritati? Quis ea tibi puritate
 seruiat qua te Deus insigniuit? Hoc mihi certum
 factum impossibile: etenim domus mea immunda
 est tuisque purissimis oculis abominabilis, &
 quod, vt peius lugeo, animæ meæ sordetex pec-
 catis contractæ nauicam tibi inferre debent &
 horrorem? Ingressus es ad me vt rememorarer
 iniquitates meas: quam primum enim terreo ex-
 pisti domus mea limen, occurrerunt mihi pec-
 cata mea, eaque mihi in memoriam obita re-
 uocasti, quorum attentâ enormitate cogitaueram
 sancti*

sanctitati tuæ dare nequeo hospitium : seuerum
Dei timore supplicium, imo vt certum habeo sig-
num supplicij, exiguæ mez huius præparationis,
quod mihi Deus filium per mortem abstulerit,
Et interfecit filium meum. confesum igitur o-
culos in peccata sua coniecit : nam sibi persua-
debat ex illis se indignam reddi hospite viro
notæ sanctitatis, qualis Elias habebatur : deinde
iudicabat ingressum hominis Dei qualis hic au-
diēbat in domum suam, cum esset ipsa peccatrix
argumentum esse quo super se vt certum debe-
ret Dei habere supplicium.

Si igitur ad ingressum viri sancti in domū suā
iudicet mulier singularem præcurrere debere
præparationem, domus suæ & animæ emunda-
tionem, quia vero hæc non præmiserat illam mor-
tis continuo pena saqueretur : tu iudex esto
quanto conuenientior ad ingressum Dei in ani-
mam tuam debeat esse præparatio, quanta præ-
eunte sollicitudo conscientiam tuam expurgan-
di, quantaque præmitti diligentia à te peccata
extirpandi illam inquinantia per peniten-
tiam, dolorem & execrationem. Te appello, quod
si mulier hæc eo quod debeat Eliæ viro san-
ctissimo hospiti ornatum non præparauerit &
cubiculum iuxta requisitam tante pietatis mun-
ditiam, non dubites quin mox filij sui suæ sit
negligentia supplicium : te inquam appello qua-
le putas tuum fore supplicium in tante penam
sæcundæ qua ipsam recipis sanctitatem non ea
puritate & munditie conscientie & animæ, qua
par est ipsam Dei sanctitatem recipi & purita-
tem ? Nullam aliam femina hæc mortis filij sui
præter peccata sua, causam accusauit, iudicans
talibus criminibus minus ipsa morte inferri non
posse supplicium. Manum tuam mitte in sinum
tuum, tuamque perscrutare conscientiam, atque
in illa innumera eaque grauissima peccata re-
peries, quibus Deum grauius nimis offendisti, &
cognosce quod si Deum intra cordis tui, intro-
miseris habitaculum per hoc SS. Sacramentum,
iustissime timere possis propter hæc à Deo non
minori quam mortis te puniendū supplicio. Non
patitur Deus totus misericors ad tantam te labi
calamitatem, sed vt perpensa misericordie eius
magnitudine, qua te dignatur se ipsum in hoc
caelesti conuivio tibi tradens, cognoscas eum sit
epulum in quo tibi corpus suum Sanctissimum
sanguinemque exhibet, non audeas temerarius
ad illam accedere mensam nisi admodum mag-
na præmissa præparatione, culparum tuarum em-
undatione, propriæ voluntatis tuæ abnegatio-
ne, seclerum tuorum remissionem, miseræ tuæ

cognitione, eorum quæ carnis sunt & sanguinis
contemptu, perpetua affectibus ad terrena & pe-
nitura valedictione. Attende Dei sanguinem non
eo modo bibendum quo seclerum tuorum po-
tum: nec enim ea alia quam voluptatis tuæ obi-
bis præparatione.

David mi es in præstatio aquam sicut de ci- 26
sterna Bethlehem & fortasse siti ex belli labore VII.
deficiens, occurrit illi singularis hæc aqua & e- David
fugatio suo sitim excitans, quæ hanc illi posset nobis in
sedare, atque necessitate vigente creuit & eius hoc pro-
desiderium, quod suspitans militibus suis non ponitur
verebatur indicare: *O si quis mihi daret porum n- ad exem-*
qua de cisterna qua est in Bethlehem iuxta por-
plum. Bethlehem à Philistæis occupabatur circa 2. Reg. 23.
tius cisternam tentoria sua milites expande-
runt: *Statio Philistinorum tunc erat in Bethle-*
Audierunt tres inuicem duces hoc Regis sui sus-
pirium, eiusque per hoc desideria: quocirca nullā
interpositā morā periculi cui se euidenter expo-
nebant, medium hostium suorum agmen per-
fracturi, vitam suam alex supposuerunt: & quā
primum hæc verba Rex emiserat iter cisternam
versus arripuerunt, Dñi sui desideria comple-
runt. Eo perueniunt, & Philistinorum copias di-
rumpentes (sic via vi) de cisterna aquam haufe-
runt & Davidi propinarunt hauriendam. Vt pri-
mum aquam vidit sibi propositam, siquid præ-
stitum sibi ab illis placeret obsequium: attamen
periculum expendit cui se supposuerant aquam
allaturi, vtque tanto hanc eorum constitisse no-
tauit impendio, noluit eam bibere, non animus
illi fuit ad porum, illam solummodo sumpsit
sed Deo consecraturus. *At ille noluit bibere, sed*
libauit eam Domino: iudicans aquam hanc quæ
quantum ad periculum empta erat pretio san-
guinis ac vitæ ducum illorum, quibus non habe-
bat in exercitu suo fortiores, nullo posse iure
bibi ab illo qui Deo metitus erat inferiori ac pro-
inde illam soli Deo velle dedicare: *Propius sit*
mihi Dominus ne faciam hoc, Neque sanguinem ho-
minum istorum qui profecti sunt & animarum pe-
riculum bibam? Aqua hæc sanguis est & vita eius
qui illam obtulit hostibus eam seruantibus, quo
mihi illam deferret: nunquid ergo sanguinem
ego bibam? Absit hoc soli Deo conuenit: potus
enim hominum sanguine conquisitus, tanta non
debet vt bibatur facilitate, neque tam exigua es-
iusdem estimatione, sed soli Deo consecratur.

Eia Christiani quam insignis hic locus vobis
proponitur, quo discatis quæ deceat vos præpa-
ratione accedere, qua veneratione cultique re-
cipere D. hoc Sacramentum. Considerate in illo
non

VIII. Exhortatio ad vig. iam preparacionem.

non quid minus ipso Christi sanguine contineri, eius vita, corpore, anima & diuinitate: sanguis eius qui tibi prebetur in potum, sanguis est pretiosissimus: *Sanguis meus vere est potus*. Si David igitur aquam recuset bibere de cisterna à tribus illis adductam illi militibus, ea sola motus ratione quia conserbat quod propter periculum effundendi sanguinem suum vitamque perdat, sanguis esset eorum & vita: sanguinem autem vitamque hominum congruum non esse voluntati suæ potum, sed Deo litandum, quatenus per hoc se ad condignam accingeret preparacionis sacrificio debitam quod de illa Deo iam facturus erat. Hic ubi sanguis vitæque est Dei, cum sit totus hic Christus eius anima, corpus & diuinitas; quanta maiori consideratione ad hoc te deceat accedere Sacramentum? Si humanum sanguinem bibere indicauerit David; qui per hoc quod bibit, effunditur, casum esse nullatenus permittendum: bibere Dei sanguinem nulla præmissa alia consideratione quam illam effundere, quale potest hoc perferre pedustis accedis præciosum hunc haustus sanguinem Diuinumque sumpturus cibum, nulla præuia animæ tuæ preparacione, nulla debita illi conscientie puritate, quanta in hoc Sacramento reperitur tibi igitur persuade, quod sanguinem hunc effundas, & proterendum eicias; id enim de quo, nullum haustum emolumentum perditum arbitramur. Si igitur accedas non præmissa totali terrenorum abrenuntacione, affectuum carnis & sanguinis, ideoque nullum ex sacra communione fructum haurias, quid aliud est nisi Dei sanguinem effundere hæc non præmissa dispositione illum recipere? Qui ergo tam exigua veneratione sumit Dei sanguinem, ut dicatur effundi eius est supplicij reus? Time o Christiane mortis tuæ, peccati Deus etiam tantis irritatus offensis in te assurgit iræ suæ flagello armatus, nec desilet donec te morti tradiderit.

§. 9. Perierunt filij Israel quando recepto à Deo *Manna*, altera vice carnes appetierunt: mortem suam Christianus timeat, si affectu & desiderio carnali ad communionem accesserit.

27 **E**duxit Deus ad celebriorem nominis sui gloriam populique sui commodum filios Israel de Egypto: Vique illos in terram ducebat promissionis, aliquando tempore permittit eos per deserta diuagari, quibus dum inhæ-

rent se fame timent perituros, quærentque qui cibum illis subministraret carneque potique comedendas: *Quis dabit nobis ad visendum carnes?* occurrerunt illis magisque affluerunt pisces, allia, cepe, quibus in Egypto vescerentur & indicabant se modo nutriri viliionibus: quia licet illis manna Deus præstituerat in cibum illud vitæ vi vilius substantiæ despererent, quo magis infirmarentur fameque exhaurerentur eorum viribus roborarentur: *Anima nostra arida est, nihil aliud respiciunt oculi nostri, nisi manna*. Recurrunt ad Moysen ut illis à Deo carnes efflagitet in cibum: efflagitat Moyses illaque à Deo impetrat, & tanta quidem abundantia; usque ad mensum diuersum donec exiret per mare rubrum.

Advertit hic D. Cyrill. quod secundo petierint à Deo carnes: prima vice non illat Deus petentibus concessit, sed Moysen præuenit atque illi loquere populo & dic illi ut se præparet: licet enim illi modo carnes non sim quas petunt, erogaturus, cibum tamen illi ministrato multo sapientiore & vtiliore: illo etenim vescentes suauitate demulcebuntur carnis, perditum, caponum, gallorum, iudicorum, & riuo verbo voluptate fruuntur ciborum maxime gratiorum & exquisitorum: ita ut cibis hic eius sit appetitum gustumque satiatum, necessitati remediis, obalimentum quo in illo fouebuntur: non est quod defectum timeant, singulos enim fami sine cogruenter explebit, tantumque sumptuosius ac magnus, nec paruo deerit, nec magno supererit. Porro filios Israel admone ut se præparent ad hoc riteque disponant; quibusdam enim dabitur illis conditionibus, quibus si defuerint, illo non fruuntur, fameque eneati interibunt: præter illis *Manna*, gustant & experientia discunt tale quid esse quale Deus futurum prædixerat, atque in eo tanta demulcentur suauitate bonerumque cumulo ditantur, ut determinate non possent nomen aliquod, quod alicui horum in singulari responderet; unde nomen illi imposuerunt admirationis, quia perfecte quid de tanta suauitate dicerent, ignorabant, unde illud vocarunt, *Manna*: quod non est nomen alicui proprium, sed terminus est interrogantis quid est hoc? Et significat quid est hoc? Et cum ita sit quod haberent subsidium ita sibi comodum & volupe, sibi tamen conqueuntur non satisfactum, sed denno ad Deum recurrunt carnem postulatari: indignantur illis Deus, & quasi fræna laxatis eorum dimitit illos de siderijs carnes illis depluis, tanta quanta diximus abundantia, ut per naves exirent, nec non sed laues candidas per aera volantes, cœurices in-

Secundo petierunt à Deo carnes: prima vice non illat Deus petentibus concessit, sed Moysen præuenit atque illi loquere populo & dic illi ut se præparet: licet enim illi modo carnes non sim quas petunt, erogaturus, cibum tamen illi ministrato multo sapientiore & vtiliore: illo etenim vescentes suauitate demulcebuntur carnis, perditum, caponum, gallorum, iudicorum, & riuo verbo voluptate fruuntur ciborum maxime gratiorum & exquisitorum: ita ut cibis hic eius sit appetitum gustumque satiatum, necessitati remediis, obalimentum quo in illo fouebuntur: non est quod defectum timeant, singulos enim fami sine cogruenter explebit, tantumque sumptuosius ac magnus, nec paruo deerit, nec magno supererit. Porro filios Israel admone ut se præparent ad hoc riteque disponant; quibusdam enim dabitur illis conditionibus, quibus si defuerint, illo non fruuntur, fameque eneati interibunt: præter illis *Manna*, gustant & experientia discunt tale quid esse quale Deus futurum prædixerat, atque in eo tanta demulcentur suauitate bonerumque cumulo ditantur, ut determinate non possent nomen aliquod, quod alicui horum in singulari responderet; unde nomen illi imposuerunt admirationis, quia perfecte quid de tanta suauitate dicerent, ignorabant, unde illud vocarunt, *Manna*: quod non est nomen alicui proprium, sed terminus est interrogantis quid est hoc? Et significat quid est hoc? Et cum ita sit quod haberent subsidium ita sibi comodum & volupe, sibi tamen conqueuntur non satisfactum, sed denno ad Deum recurrunt carnem postulatari: indignantur illis Deus, & quasi fræna laxatis eorum dimitit illos de siderijs carnes illis depluis, tanta quanta diximus abundantia, ut per naves exirent, nec non sed laues candidas per aera volantes, cœurices in-

Indignantur illis Deus, & quasi fræna laxatis eorum dimitit illos de siderijs carnes illis depluis, tanta quanta diximus abundantia, ut per naves exirent, nec non sed laues candidas per aera volantes, cœurices in-

telligo ita vicinas vt manibus apprehensas comedere ad satietatem: porro hanc carnis abundantiam lubsecuta est Dei ira, & vix ceperant illis vesci, imo adhuc ore masticabant & ecce furor Domini strage in eos debachatus est miseranda: *Abiit carnes erant in dentibus eorum* & ecce furor Domini conuersus in populum percussit eum plaga magna, atque ad perpetuam rei memoriam & cadaverum multitudinem prostratorum, hoc loco illi inscribit iussit Deus Epitaphium: *Sepulchra concupiscentia*, id est: vt posteris horrorem incutiant nec deprauatis suis seruiant appetitibus, tale conueniens supplicium à populo meo sumptum: volo vt omnibus constet, quod in eorum impletione desideriorum, atque in eodem loco quo concupiscentia suae satisfecerunt, in eodem mortui sunt & sepulti: *Desiderium eorum attulit eis, non sunt fraudati in desiderio suo.*

377-19

V. Dicitur in hoc libro

VI. Cuius p...
VII. Cuius p...

Porro vix capio qualiter eorum cesserit desiderijs, si illos vita priuauerit Respondet Incongruus discipulus: *Exaudi Dominus postulantes diuersimode: quandoque ad votum & non ad utilitatem.* Postularunt hi à Deo quod illis minime expediebat, conceditur illis impleturque eorum desiderium: verum cum in hoc mors eorum lateret, licet petita receperint, mortem tamen non euaserunt: *Exauditi fuerunt Iudei postulantes carnes, quia impetrauerunt quod volebant, sed non ad utilitatem eorum, sed magis damnum.* Sed Dominus nisi quæ ratio prima vice illis petita negandi, & plus satis & ad votum annuendi? Secunda vero vice tanta prospicit illis abundantia sed patitur illos occidit Eleganter respondet D. Cyril. Prima vice venia dari poterat petitioni carnis: quia hucusque nec viderant nec gustauerant Manna, & quantum in se bonum continebat ignorabant. Porro postquam illud iam gustassent & experientia comprobassent quod parum esset: *Omnia desideria in se habens, nec haberent quod amplius desiderarent, quod carnes petant signum est ipsos nimio carnis affectu teneri: vt autem hic non conueniebat epulo illi celesti à Deo illis preparato, quandoquidem ostenderent se plura facere appetitum suum quam beneficium ipsi præstitum, culpa præna respondeat, eorumque clades sit alijs: terrore atque in ea hæc scribitur Epigraphie: *Sepulchra concupiscentia: etiam concupiscentia rerum terrenarum in hoc pane celesti, mortem illis conciliauit.**

In facto eloquio nomen Caro, supponit pro quibuslibet bonis terrenis: *Omnia caro sunt: quasi d. omnia terrena non nisi terrenum sunt &*

forde: eadem phrasi Apostolus hoc nomen v. nalia usurpat, vt Romanis persuadeat ne terrenis afficiantur suisque seruiant cupiditatibus: ait enim: *Non secundum carnem ambulemus.* Hic igitur indicat Spiritus S. quod quia filij Israel affectum suum nimium erga terrena testati sunt, celestia hocipendendo, quæ Deus illis in Manna conferebat: postquam illa iam gustassent, puniuit Deus eorum morte concupiscentiam; illam etenim meretur qui bona postulat terrena quando fruunt & iam experientia noscitur saporem celestem. Quid per hanc intendis hiltoriam. Probat Diu. Bonauentur. lumen Ecclesie lucidissimum & gloria Seraphici Patrie Francese inelucta Religionis sufficientia figurarum quibus variè obumbratum legimus SS. Altaris Sacramentum in triplici lege, naturæ nempe Moysi & gratiæ: agens autem de lege Moysi sentit figuram huius legis Sacramenti magis expressivam fuisse Manna ob multas congruentias quas ad ducit.

Prima igitur sit: quod sicut Manna de terra non generabatur sed de cælo descendeat. *Panem de cælo prestisti eis:* ita similiter Diuinum hoc Sacramentum non est quid de terra productum, sed virtute celesti in terram descendit atque operante Spiritu S. compositum est in Virginali vtero SS. Virginis Mariæ: *Verbum supernum prodiens, nec Patris liquens dexteram.* Secunda sit: quod omnes ciborum completeretur sapes, ita vt illo palti imaginari non poterant esse quid aliud quod desiderarent: quodque eorum postea ad votum placere voluptati, nec non vescentium se attemperabat per omnia capacitati. In huius diuini Sacramenti conuinitio, tanta conficitur anima dulcedine, vt aliud ipsa non possit imaginari bonum quod eam satiet, tantumque se eius conformet capacitati, nam quicquid ex fructu eius accipit ad mensuram spiritus & deuotionis qua communicat: nullus & in pietate perfectior in signe refert augmentum: parum autem & qui in ea non tantum profecit fructum haurit iuxta suæ modulum capacitatis. In illo Manna tantum illi satisfactum erat qui multum collegerat quantum illi qui parum, atque in hoc Sacramento tantum recipit ille qui parum accipit particulam quam qui totam formam, & sicut gratia quæ communicatur, tantum tribuitur in eius sumptione, iuxta Theologorum sententiam tantæ gratiæ plenitudinæ ditabitur qui modicam tantum sumperit particulam & quanta qui totam hostiam sumperit.

Error fuit quorundam huius temporis: qui formam

naliam
fideria
Rom. 8

In 4. sent.
dist. 8. ar.
1. ar. 2.

VIII.
Varie
congrega
tia Man
na cum
SS. Sacra
mento.
Prima.
Secunda.

23

IX.
Error
circa hoc
Sacramen-
tum re-
felliur.

formam recipit maiorem vel plures hostias ma-
ius etiam sancti gratiæ incrementum. Hic est
inhibendus; quia licet verum sit errorem non
sapere si quis dixerit quod gratiam causet quo
tempore durat species Sacramentales, & quan-
tò plures recipiuntur formæ, tantò copiosior in
animam profuere debeat gratia: hoc nihilomi-
nus magnum posset parum doctis auferre in-
continentis: indicarent enim multam illis adimi
gratiam, quæ illis in hoc Sacramento confertur,
si forma illis negetur maior pluresque hostiæ;
debet autem hoc evitari; nec enim quoad figu-
ram plus ille habuit qui multum collegit Man-
na, quam qui parum, omnibusque quantum est
ex parte sua æqualiter proficit: maiora vero gra-
tiæ augmenta quæ in illo recipis, scias illa non
esse sumenda ex maiori forma quam recipis,
sed ex ferventiori devotione qua comunicas.

Tertia.

Ultimò adducunt SS. DD. plures rationes &
& congruentias quibus confirmant convenientiam
figuræ cum figurato, inter Manna & SS.
Sacramentum, habeaturque hæc principalis,
quod cibus ille, sicut hic, de celo descenderet, &
quia talis bona communicabat caelestia, terrenis
his & infimis infinità differentia digniora: sit
igitur nunc hæc nostri argumenti ponderatio.
Si Deus morte peniat filios Israel quia gustato
iam Manna postulam à Deo bona terrena, iustà
penam, eorumque carnalis appetitus mortificatio-
ne, atque ad confirmationem quod in istis affecti-
bus quos testati sunt, illos supplicium oppressit
rigore mortis, in signum penæ: ita iusti-
tiam ob eorum temeritatem, hoc velit Deus E-
pigraphium inscribi: *Sepulchra concupiscentiæ*:

X.
Terren-
tur indi-
gne com-
munican-
tes.

quia ibi mortua est eorum concupiscentia: quo-
nam Deus supplicio plectet Christianum, qui ex
eius misericordia novit Deum sibi in Divino
hoc tradi convivio, nec ignorat, quantæ sint ille
deliciæ quibus in illo demulcetur: nihilominus
carnalibus inhiat & delectatur. Quam penam
talis meretur culpa quæ in medio trititionis ma-
ximorum bonorum quæ posset optare illique
in hoc Sacramento communicant, adhuc terren-
orum demonstrat affectum illosque ab anima
sua non expellens ad S. accedat communicatio-
nem? Quod Deus Gentilibus, Mauris, & Arabi-
bus, absque villo eorum damno bona concedat
quæ possulant terrena: quod illos Divino suo iu-
dicio patitur desiderijs, non adeo mirum videre il-
los ex desiderio quo flagrant illa petentes: quan-
do quidem ignorant quæ Deus bona suis com-
municet: ceterum quod Christianus qui lumine

fidei cognoscit Deum esse illum hic sibi traditum,
quem cum habuerit, nihil illi potest deesse: nihil-
ominus animâ terrenis afficiatur voluptatibus,
affectusque bonorum illam sibi rapiant, quæ cū
tam parva sunt, qualia sunt temporalia, tale non
merentur nomen; eorum omnino oblatu quæ
Deus illi concedit: culpa est non levi digna
supplicio: & quod grauius est quod tu qui S. fre-
quentas communionem in qua experientia didi-
cisti quanta sit deliciarum affluentia, eam te
Deus in hac cumulat non obstantibus his deli-
tijs, illas radicatis ex anima tua non evellas quas
prava postulat à te concupiscentia: casus est qui
merito tibi mortis tæ formidinem incutit.
Animo revolve in hac sacra communione su-
perferibi hanc Epigraphem: *Sepulchra concupis-
centiæ*, quo tibi declaretur quod si ad illam ac-
cesseris eius addictus affectibus, merito etiam
quæ timere possis quod dum illis ad votum futu-
ris, licet Deo sic permittere, tuam in illis mor-
tem invenias. Ni fallor infirmat hoc Apostolus
agens de debita preparatione ad S. communio-
nem, atque de penâ quæ manet accedentes in-
digne: *Qui enim manducat & bibit calque iudi-
cium sibi manducat & bibit* Sibi certo persuadent
quod iudicium mortis bibas, qui indignus hanc
mensam frequentavit: nam indignitas eius in
hoc consistit quod affectus carnis & sangui-
nis penitus non eradicit, nec illusiones tel-
cundat concupiscentiæ: & sicut hic est eius se-
pulchrum propter mortem quam nobis iacet,
ita sciat quod ad illam accedens indigne mortis
portis sit quam proximus.

§. 10. *Ut quis digne S. frequentet commu-
nionem, expedit ut adeo liber sit ab
omni carnis & sanguinis affectu quasi
esset illi mortuus.*

Quantum novi nondum ex integro titu-
lum exposuimus huic præscriptum Sa-
cramento: *Sepulchrum concupiscentiæ*.
Hæc autem declaratio nobis clarius exponit
preparationem SS. Sacramento convenientem.
Sepulchrum vocamus locum in quo cadaver
reconditur, velut sepulchrum Regis locus est in
quo Rex ism mortuus sepelitur: vocari igitur
sepulchrum concupiscentiæ locum significat in
quo concupiscentia iam mortua delitescit. D.
Thom. definitur concupiscentiam. *Appetitus de-
lectabilis circa bona quæ sunt secundum sensum, ut i.*
Noveris igitur in hoc Sacramento ita senti-
entiam

I. quendam esse carnis appetitum, ac si respectu
V. Sata- eius esset mortuus, taceat hic mortua & sepulta
mentum concupiscentia. *Concupiscentia. Et desit anima mea*
sepulch- in atria Domini. Optat & desiderat anima me-
rum sit sed accedens ad domum Dei & diuinum eius
concupiscentiam suam sensualem: quia carnis affectus
p. 13. in huius receptione Sacramenti, decet vt mor-
tuis sint: est etenim sepulchrum in quo mortua
& sepulta maneat anima quantum ad vitam
caernalem, affectus & concupiscentias sen-
suales.

II. In SS. Sacramento nos ipsos Deo litamus in
Nos cum sacrificio: quia sicut in illo Christus Patri offerit
Christo qui caput est corporis mystici Ecclesie: dum
nam est illo se offert vt caput pro nobis, secum offert
sacram. totum corpus: quoniam ad hanc indicandam no-
stram cum Christo incorporationem in sacrifi-
cium missi: p. cepit Ecclesia vt in calice cum vi-
no vt verborum conuenientia in sanguine. Chri-
sti, aqua modica immisceatur, vt incorporatetur
atque ex viroque vnus efficiatur totum. Fre-
quenter lego in SS. Litteris aquam sumi pro
populo. *Aqua multa populi sunt.* Vt igitur decla-
retur qualiter populus se debeat incorporare
Christo qui semetipsum in verum sacrificium
per hoc Sacramentum Patri consecrat quodque
ex ipso & nobis fiat vnum sacrificium offeren-
dum, ad hoc vult vt mixtio fiat aquae cum vino,
ita vt hoc sit sacrificium Christi, & nostrum quod
Deo offerimus: nam cum illo nos ipsos pariter
offerimus. Gratissimum Deo est sacrificium, pu-
rum & ab omnibus carnalibus liberum affecti-
bus, hoc est quod Deum placat & maxime qua-
do offertur in satisfactionem peccatorum: sed in
hoc sacrificio nullam patitur mixtionem nec
guttam appetitus sensualis nec quidquam car-
nem redolens. Itaque vt Deo sit acceptum,
oportet vt sacrificium sit ita à carnis & sangui-
nis emundatum passioibus quasi iam illis iam
esset mortuum.

III. *Et mor- uis affe- dibus carnali- bus.*
Olim mandauit Deus vt sacrificium litandum
pro leproso certis iisque mysticis perficeretur
circumstantijs nimirum de duobus passeribus
hac preparatione immolandis vt vnus iugula-
retur, alter vero liber demitteretur & eo te m-
pote quo primum occidebatur, alterum demitte-
rent in aëta liberum: *Vi in agrum per syluam eno-
laet.* Mirabilis sane conuersio passerum, quae
nobis optime declarat propositum argumentum,
ne liber dimittatur vnus donec alter fuerit oc-
census, ac si ex morte vnus procederet libertas
vt aëta alterius. Bini hi passeris corpus & ani-

ma designant, vt vtrumque Deo delictum in hoc
Sacramento immolare sacrificium: cum enim
sit in nostrum scelera satisfactionem opti-
me figuratur in sacrificio leprosi: quia ad eum
modum quo lepra commaculat reddique cor-
pus abominabile eius qui lepra inficitur: ita
peccata inquinant redduntque animam execra-
bilem ea committe ueni: pro illis igitur diuini
hoc instituitur sacrificium: cumque pro illis of-
feratur, Deo consecrate debemus corpus, ani-
mam, carnem, & spiritum: verum hoc ordine vt
caro immoletur iugulata & quasi vita priuata
nō quide morte naturali: nostrā etenim morte
Deus non postulat, vt notat D. Chrysol. contra
quosdam hereticos, sed mortificatione affectuum
eius appetitum, illa nimirum morte inquit O.
rig. quam nobis praecepit Apost. *Mortificate mem-
bra uestra qua sunt super terram:* non materiali
ferreo cultro qui iugulum praescindit, sed cul-
tro mortificationis, qui carnales rescindat appeti-
tus, eosque sic enervet quasi forent mortuati:
que ex hac mortificatione & morte affectuum
huius passeris sequetur vita spiritus, efficacia deu-
otionis, etenim oblata Deo carne mortificata
in ordine ad suos appetitus, euolare poterit abs-
que vilo impedimento ad spirituales profes-
ctum, & per hoc Deo gratum offeretur sacrifi-
cium, hac confirmate illi se vnicus quod in
SS. offertur Sacramento.

Inde colligit D. Ambros. declarationem dua-
rum sententiarum in L. Deutero: hic enim Deus
sic loquitur: *Ego occidam & ego viuere faciam.*
Quid occidit Deus? *Carnem vtiq; affectus car-
nisque appetitus, desideria honorum sensualiu:*
haec Deus occidit: *Ego occidam:* Et quid viuifi-
cat? *Spiritum sine dubio:* nec enim spiritus viuifi-
catur nisi caro mortificetur: Itaque nullum Deo
gratum immolabitur sacrificium nisi illud in
quo vita dedicatur spiritualis, autem cum
mortificatione carnis.

Quoniam Christus morti iam proximus (vt
notat & eleganter probat Orig.) hoc idem con-
firmat dum ait: *Spiritus quidem promptus est, caro*
autem infirma: quasi declarans quod spiritus
promptus & excitatus ex eo procederet quod
caro debilis esset & infirma eiusque virtus ac-
tentata: igitur si Deo te velis in S. Communionem
consequere, mortifica, etradica atque penitus
ille affectus carnales appetitus tui: illa nam-
que mortificatione spiritus liberrime ad Deum cedere
euolabit, tu vero dignum eris diuino palato sa-
cificium. Hoc inter alia notauit à Deo obserua-
tum dum filijs Israel Mauus deplueret, nimi- de
rum gypso

Ho. 14. in

Epist. ad

Rom.

Hom. 1. in

ps. 37.

Colof. 3.

Ser. 27.

Deut. 32.

39.

V.

Ita occi-

ditur ca-

ro & vi-

uificatur

VI.

Et Mau-

na prae-

debet

egressus

de

rum gypso

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rum factum hoc non fuisse donec egressi fuissent de Aegypto, cum autem egressi fuissent statim illis de caelo velut pluviam illud largitus est, Aegyptus designat bona terrena, carnem & sanguinem, quia sicut Aegyptus locus fuit Babylonis & confusiois, ita sunt bona terrena & carnalia, non enim nisi confusioem in anima generant & inquietudinem. Vt igitur indicaretur Deum tibi non concessurum SS. Sacramentum donec liber esses atque ex toto affectus carnales ad temporalia extripasses; idcirco non eis Manna concessit, eius figuram, donec omnino egressi essent de Aegypto & servitute, qua anima per peccatum affectumque carnis premitur id est Aegypto confusiois; cum enim sit pax, charitatis, amorisque Sacramentum servari non debet Aegypto ita calamitosa; rescindantur ad ea affectus & eliminentur appetitus ambitionis, impudiciz, vindictz, odij, & contemptus proximi; quando namque in his argue in affectu eius quod illa sunt, anima ad statum accedit adeo seculum ut nulli deinceps vite carnalis subiacet; passio; quoniam illas omnes habeat velut mortuas tunc recipiendo tanto Sacramento censetur dignissima.

VII. Si SS. hoc sit Sacramentum in cuius institutione supra modum emicat virtus humilitatis, qua ratione in illud intrare potest ambitio & superbia qua innumericis? Si non reiciens propriam cogitationem estimationis & proximi tui de seipsum? Si in illo floreant puritas & munditia Dei, qua ratione illi convenient sordida & impura preteritionum oblectamentum & impudiciz proposita? Si Sacramentum dicatur misericordiz & clementiz, que illi convenientia cum vindicta tuz desiderijs? Si Sacramentum nominetur charitatis & propter hoc illud scribitur *S. Eucharistia est bona charitatis* quomodo quadrabit illi odium malaque voluntas in te contra fratrem tuum? Ante omnia Aegyptum desere, hos rejice affectus, desideria ad terrena reterta inordinata. Quando namque hac mortificaveris ita ut assurgere amplius non audeant ac penitus superaveris quasi essent mortua, e contra vero in te vivant affectus spiritus & ita illos Deo consecres, securus accede ne timeas ad S. Communionem.

Gr 22. Expendit D. Bernardus preceptum Domini datum Abrahz quando immolaturus erat Deo filium suum in holocaustum: sic enim illi precepit: *Exi de terra tua & de cognatione tua* &c. & sub pena capitis ne manseris in illa. Insuper iniungit ut labris excedat paternis, illisque iam

VIII. E: excedum est de terra, id est R

egressus montem ascendat Deo filium suum tantum dilectum & vnguentum sacrificiorum & egressus filius paucis comitatus servus ac filio suo cura potestatem montis in cuius vertice filium erat oblectamentum, famulos ad dicitur; solumque filio comite montem ascendit. Quid nobis Deus in huius sacrificij significat circumstantijs? Nimirum illud quod necessarium erat ad in roentum sacrificij vnguenti filij Dei in SS. Sacramento, nos quos in illo incorporando ut pariter imitabimur. Primo te ascendere oportet ad montem sanctum Ecclesie id est ad summum perfectionis apicem secundum ordinem & dispositionem doctorum Evangelicorum. Hec enim est altissimum Ecclesie culmen, & continuo de terra domoque tua abcedere: intelligo carnis & sanguinis affectus remittente qui sunt terra tua, quia in illo salutaris, vivis, & moreris, & solum ascendere comite intellectu tuo fide instructo in cognitione dignitatis huius D. sacrificij: cetera tantum in illis potest prospera per lumen fidei quia terra tua debet naturalis lumen rationis: Sedes in debet nullo alio socio oblectans hoc sacrificij quia illi convenient cognitio Dei per fidem huius mysterij. Ascendat igitur homo cum egressus fuerit de terra desideriorum mundanorum, oblectamentis accedens ad Sacram Communionem) carnis ac sanguinis si namque ad illam accedens hoc modo preparati, quo mortui sunt carnales desideria huius mundi, & spiritus solus ac expeditus ad illas evolvat nam voluptatibus mundis affectibus irritis, seculis tui consumis exlestibus; tunc oportet illi preterita quod illi ponunt, atque in carum presentia succidere debent velut mortui. Ingressum templum Dagon Arca Domini, & ilico ad eius conspectum corruat: statua Dagon: statua hac mundi oblectat voluptates, terrena desideria, affectusque carnales: arca vero SS. Sacramentum ob rationes alias declarandas: Vt igitur denotet Spiritus S. Communionem illis affectus & desideria corrumpere debere ut mortuos quodque nos in delijs bonis que ponamus que Deus in Seta communionem partitur, accedere debet animus velut mortuus in ordine ad predictos affectus, hoc agit ut ad Arca presentiam, Dagon in ipso templo in terram corruat: quia in ipsa proptia terra in habitatione corrumpere & mori debet caro secundum suam concupiscentiam & appetitum, ut ad Dei presentiam in hoc SS. Sacramento perveniat.

S. in Lev.

nostræ necessitati remedium, & ægritudini nostræ medicina. Et si quia caro est humana & sanguis, aliquem cauteret in bis horrorem eius receptio in propria specie: iam tamen nullam potest mouere uulscam, quandoquidem diuinitus ille medicus nobis carnem hanc & sanguinem porrigat in vase huius SS. Sacramenti in amoris sui igne coactum, in quo sub speciebus panis & vini, gustu, iustro proprijs & accommodis nobis traicit corpus suum, sanguinem, animam, & diuinitatem.

34. Ea de causa se transfiguratur cumque sit Deus & homo, videtur vult ad salutem nostram id quod accidentia illa nobis representant, que cum sint panis ac vini, videtur nobis vult esse panis ac vinum: cumque sit Dominus creaturam absolutam, se transfiguratur & nobis offert tanquam creaturam, ea tantum intentione vt homo facillime medicinam accipiat, & securissime inueniat morbo suo remedium: in tali vniuersam visa est benignitas? An talis inueniri potest sapientia? Talis intelligi misericordia? Vt Deus se transfigeret quo videatur creatura, tantum vt se nostræ contemperet & conformet conditioni, quatenus recepto hoc remedio illi conformi obtineat salutem, vtque se tradat in cibum gustui nostro sapidum, & hoc in nostram commodum? Ad quæ hæc nos non obstringit tanta benignitas? Quem non sibi talia subiecit misericordia? Quis talem non admiretur sapientiam? Quomodo illum non sequitur oblecta sui anima solummodo eo fruitur?

IV. Quod si ad nostram salutem tale Deus edit stratagemam, quod ab eius maiestate & magnitudine videtur profus alienum: cum enim Deus sit immensus, omnipotens, infinitus, & incomprehensibilis, se tamen cibum efficit hominum, & non quolibet modo sed se transfigurans in vnam ex suis creaturam, & quasi recolligens ac contrahens immensitatem suam: quid nobis in tanti beneficii par est rependere gratitudinem? Si Deus in illo vescamur se transfiguratur, vt nostræ se contemperet naturæ, veltque videtur quod non est mos ipsi vtilium comedamus: nunquid suadet ratio vt nos conformemus & hinc cibo contemperemus? Deus se transfiguratur hominemque facit: oportet vt illum comestur nos transfigeremus, & qui moribus homines sumus, Deus esse videamur, vt non sciamus nisi Deum, non agamus nisi de Deo, non velimus aliud nisi Deum. Et sic Deus in amoris igne se nostræ atque conditioni, transfiguratione vasis huius SS. Sacramenti, in quo nobis carnem

suam exhibet & sanguinem: ita similiter in igne amoris illi similes esse debemus: quomodo enim homines sumus, diuino tamen traditi amoris, qui in se ipsum nos transformatur, quid amplius appareamus quam sumus, nec minus quam Deus, & quidem eo modo vt iam in nobis non affectus hominum sed conditiones apparent Dei.

Deus adeo benignus & misericors in nobis debet manifestari benignitate & misericordia erga proximos. Deus ipsa puritas & mundicia declarari debet in animæ nostræ puritate, in corporis actionibus honestis, in verbis castis & operibus munditie resurgentibus. Deus ipsa longanimitas & patientia: quandoquidem tot animi hæc in perferendis peccatis vestris melius demonstraret, nec vos confundat vitiisque admat illis immersis, deest vt cognoscatur in patientia nostra & longanimitate, in perferendis iniurijs & aduersitatibus. Deus cū talis sit pro me ita se humiliavit vt designatus non sit formam letici accipere, sed iugis famuli officio: Non rapinam arripuit, sed esse se equalem Deo, formam serui accipiens in similitudinem hominum factus & huius inuentus vt homo: declarari debet in nostra humilitate nostræque vilitatis cognitione. Deum tam insignis iniurias contonator, vt non tentis iniurijs quibus illum afficimus, nona nihilominus nobis conferat beneficia in tollerata remissionis omnium: par est vt ille cesset in eorum calurniantibus nos ignoscantibus. Deus ipsa charitas & amor meus ac proximi, qui nos amat in finitibus multo, quam ipsi nos amare possemus velim vt in nostra charitate emicet in ordine ad amorem eius & bonum proximi nostri illius se per omnia amando & proximum saltem vt nos ipsos. Has hæc a nobis postulat Deus in recognitionem eorum quas pro nobis assumit in SS. Sacramento ad nostram salutem: etenim vt ad illum accedamus, expedit vt conditiones nostras moreque hominum mutemus in conditiones moreque Dei: & qui prius homines eramus stercida, imperfecti, & ad carnem malum faciles, exurgere par est in viros diuinos, fortes, in fide constantes, in charitate feruentes & perseverantes, nec non in spe solidissimos.

Propheta Regius mentis oculis attendit mutationem illam quam in nobis facturus erat. Hæc vultum Dei incarnatum de qua ad litteram sic loquitur: Hæc mutatio dextera excelsi. Mirabilis vultus insinuat effectus in nobis per incarnationem patris verbi Dei operandos, & considerans mutationem dexterae nostræ Dei.

IV. Ita nos simplices spiritaliter debemus transfigurare.

nostram adeo insignem & eminentem, illam vocant mutationem dexterae ex celsi, id est digna eius omnipotentiae: etenim nemo dextram in Deo creditur aut suam sicut in vobis & in me: sed nomen hoc attribuitur attributo in quo harum manuum opera cognoscuntur: manu namque dextera communiter opera facimus graviora & fortiora: & quae maiorem Deum omnia haec efficit in quantum omnipotens; idcirco omnipotentiae eius nomen adscribitur: manu dexterae in ijs operibus a qua illa requiritur: mutatio humani cordis ex carnali & terreno in caeleste ac Divinum: opus est omnipotentiae Dei: cuiusque dextera, Dextera Patris: terreni Christus est & per eum omnipotentiae suae effectus opera: *Omnia per ipsum facta sunt* q. d. Hoc ipsum mutare scilicet cor, ut loquar ex filijs: ita hinc creare gratias, & qui longe à Deo erant: seriatim, adducere proximos, carnales, terrenos, humanos euehere spirituales, caelestes & Divinos: opus est omnipotentiae dexterae Patris. At tamen dicimus opus hoc esse SS. Sacramenti: cum enim mysterium sit quod reducit ad articulum omnipotentiae Dei: cum opus sit eius omnipotentiae tales in nobis operari effectus, a quo dubio dicere licet opus esse eius dexterae, & beneficium esse quo Deus nos praeuenit in SS. Sacramento dum tantum in nobis operatur mutationem qua decet nos ad eius receptionem accedere: quia nec panis nec vultus affectus hominis illo inspectore in quo requiescit, sed plane Divinos, & cum Deus non sit in natura; illum tamen motibus praerferat, sicutque eius conditiones modisque agendi Deo magis quam hominibus proprias: etenim est illa laus quae correspondet illi quam Deus in hoc caelesti induit. Sacramento, qui verus Deus & absolutus creaturarum Dominus, humilis vultu apparet creaturae: & servus in speciebus panis & vini, quas in illo oculi conspiciunt corporis: oculis licet fidei Deum ipsum in illo cognoscimus sub illis speciebus: & hoc ea tantum mente, ut se vobis & nobis accomodet, quatenus illum omni cuncta difficultate recipiamus.

§. 12. Quia cibus hic substantiosus est admodum magnam requirit preparationem ex parte nostrae.

16 **S**emper grauis mihi remansit difficultas ex praedictis: si namque sacramentum hoc in quo est dextera Dei Patris, sit illud quod no-

stra transmutat corda ex humanis in Divina, ex hominum conditionibus in conditiones Dei: quid causae subesse potest, quod toties communicans, vita non vinam spirituali sed carnali non vita Dei sed hominis: multum nimis eius inclinati passionibus, semperque regnet in me verus Adam, qui subditus carnis passionibus ostendit in vita sua quantum illis dominetur: dia-bolus, ut vires nobis non sint illi resistendo, si Deus alio medio suas nobis non admittret. Si igitur tam parum de Deo in me sit, atque in meis operibus, verbis & cogitationibus virtus elucescat, qua Deus in SS. Sacramento accurrat ad renovationem meam & gratiae perfectionem: quomodo haec sibi conveniunt jam frequens eius receptio & parva salutis utilitas? Semper enim in eodem me doleo statu imperfectionis, semperque voluntas mea bonis afficitur terrenis. Quis ergo dixerit tantum in me per hoc fieri mutationem? Quia si terrenus etiam quantum ad desideria ante communionem, post illam idem ego sum non mutatus, & si prius obediebam passionibus, nunc istis similibus obediō: nunc verbo nullam in me sentio mutationem nec conditionum alterationem, nec omnino appetitui meo servare se prius licet communicatum: quinimo eadem me semper lugeo tepiditate languentem: ac si Deus non esset infinite potens & efficax: ut ad statum me promoveret perfectiorem, illo qui sub illis speciebus se mihi praebet in cibum: quae huius causa? Vnde talis aedia animique languor? Respondeo quia si frequentes illae communionem sine ulla sine preparatione: vnde non mares tam parum in te operari fructum: accede toties quoties libenter, si non debite praeparatus, ab altari recedes imperfectione.

Hic cibi delicatissimi multaque substantiae stomacho frigido recipiantur, maloque humore, cruditate & flegmate indispōito, parum est si nullam adferant utilitatem, virtutem aut robur sed in seipso te perturbant, debilitant, cruditates humoresque augent peruersos & morbi causa sunt tibi grauiorē. Igitur si faciam frequentes Communionem sique tibi stomachus animae nullo charitatis Dei & proximi calore seruens, sed ad illam accedas sicut ad ceteras actiones quotidianas quas nullo spiritu petapis & serore: si anima cruditate abundet: mala voluntatis, & odio contra fratrem tuum amarecat, nihil hic aliud cogites quam id quod possidet tibi suffurari, illique quae am possis maximam adferre molestiam: si flegmata tepiditatis pedesque plumbe-

I. Ex parua preparatione vix vllū percipimus fructum.

II. Similitudine consumatur stomachi.

Dei in nobis de ad bono apparet.

17

17
Hic me
quo p
pa ch
dexte
Dei

Humili quibus repis ad seruitium Dei, totam tuam occupent animam: si peruersi humores ex tantis contra Deum offensis, quibus anima perturbatur illam integre possideant: quid de nullo fructu spirituali & augmento ex tam frequenti conueteris communionem? Quid expositulas quod ita intritus sis & impeditus in ordine ad beneficia collata digne frequentantibus? Ne tibi nouum videatur: quod fauores & delicias non expectaris quibus tuus Deus demulcet in communionem, quod similiter minus proficias, imo vero mundanis plus afficiaris voluptatibus, nouique Deum criminibus quotidie ad iram provocas: nullam aliam inquirere causam: tuum accula stomachum animam: redundat enim malis humoribus nocivisque cruditatibus. Hos prius expellito humores teque ad illam disposito preparatione effectibus eius conformi, & deinde ad communionem accedito: non dubio in anima tua senties effectum communionis, nouum in illa experieris vigorem, nouum in amore Dei spiritum, calorque hic spiritualibus feruentius exardescet, atque hoc modo totum tibi sacramentum proficies ad salutem. Debite accede & bonis his omnibus perfruetis.

III. Quispius expurgandus est.

Quod si quoniam hac esse debeat dispositio, requiras, respondeo hanc primam esse debere qua animam tuam a peruersis illis humoribus & cruditatibus expurges. Hanc docet Propheta

Pf. 25.

Rex: *Lauabo inter innocentes manus meas, & circumdabo altare tuum Domine.* Primo ponit lauacrum & emundationem ab omnibus scindibus, vt iustorum numero adscribitur: etenim per penitentiam peccata dimittit hoc est sibi manus abluere. Per manus capiuntur opera, & sicut peccata opera sunt voluntaria a nobis ipsa procedentia, ideo per manus significantur: vnde sic Incognitus: *Lauabo manus meas id est per penitentiam purgabo peccata commissa. Et sic ero inter innocentes.* Et perfecta hac ablutione sequitur accessus ad altare, illud circumdando sublimi meditatione maiestatis in illo residentis, illam Dei considerando cui innumeri assistunt spiritus Angelici quatenus praesentia hac consideratione ad sacram communionem cum maiori accedat reuerentia: *Et circumdabo altare tuum Domine.*

V.

Quantum opinor spectat hic Propheta praecipuum illud Domini quo mandabat ad osium tabernaculi statui labrum aqua plenum & speculis circumiectum: vt Sacerdotes ingressuri SS. Sanctorum in speculis illis se prius intuerentur & si quos mouerent defectus seu maculas

hac aqua abluerent & deinde mundi intrarent Sancta Sanctorum. Labrum hoc aquae penitentiam d' eodiat: hac etenim immunditias nostrorum abluat peccatorum: hanc statuit Deus in Ecclesia sua, eoque sine rot. in ea sunt confessarij, vt tanto facilius accedat: verumtamen prius te in conscientia tua velut in speculo considera, examina perferutare, ita vt in hoc examine velut in speculo tuas agnoscas immunditias & imperfectiones, & illico recurre ad penitentiam. Vt eiusque aquis tuam emunda animam, aquis inquit mirum lacrymarum, doloris & contritionis penitentium scelerum tuorum: qua dispositus ad pedes recte tangas de confessarij. Hac aqua David ipso tunc calidissimas tuas singulis noctibus eluebat: *Lauabo per te, singulis noctes lectum meum, lacrymae meae fluxerunt meum rigabo.* Nec visam oportet tantum lacrymarum effundere, iudicatis quemlibet etiam exiguum peccatorum dolorem esse sufficientem, teque satisfacere si confessarium ad eam minimo dolore contritus: nequaquam, sed rursus debet esse lacrymarum tuarum effusio, vt illa totum innatet sicutum: taptus namque debet esse debet offensi Dei, quanta uel esse est copia sit lacrymarum, qua lectus terraque rigati possit. Et quando hac aqua omnino fuerit condatus, hocque praemisso lauacro nullum in conscientia tua aliquid delicti remorsum sentieris, tunc ingrediere Sancta Sanctorum, tunc ad sacram accede Communionem vt ita tibi proficias, atque in se praclaros illos operetur effectus, quos SS. Sacramentum in eius produci anima qui debite digneque accedit.

Agra decumbit anima penitenti plurimum in scelere humoribus oppleta: Christus autem vt Quispius Diuinus medicus applicare tibi vult salutarem medicinam, eoque sine te primo disponit. Et liquet peritus medicus infirmitatem radicibus expulsum, perfectamque ex toto daturus sanantem stomachum prius Zulapijs preparat, quo te preparato, potionem praestabit purgatiuam, qua cruditates malolque educit humores, quibus euacuatis stomachus emundatur ita constant vt deinceps cibum sumat proficuum, quo vires illi reparantur & in salute plurimum ardescat. Ita simul ter Christus nos congrue disponit Zulapio examine conscientiae nostrae. Quo de te dispositus sumenda nobis est positio penitentiae, quae radicibus euellit peccantes nostrorum scelerum humores tepiditatis nostrae & accedat stigmata in amore Dei, cruditates affectuum nostrorum carnis & sanguinibus: his omnibus nos emundat purgatio penitentiae &

Exo. 38.

cor.

confessio sacramentalis. Et sicut ut proficua & opportuna censetur purgatio: quando tormi-
nibus torquens: in salutis tenenda est confes-
sio: quando tormina & cruciatus causat pecca-
torum: quae confessus est: quibus optime disponi-
tur anima, ab omnibus vitia quibus impeditur
procedat cibi spiritualis utilitas: expulsi etenim
ad ea male cernuntur humoribus, & eradicatis
noctis affectus crudelitatis, congruenter calor
preparatus est charitatis & amoris. Deum in ani-
ma: quod ita vultur cibis hic factae commu-
nicationis accipietur, salutem tibi promouebit spi-
ritualem, virtutis incrementum, perfectionis in-
crementum, & vitae spiritualis per gratiam reno-
uationem: nec non Diuino operabitur effectus,
mutationem vitae, pietatis ardorem, eleuationem
spiritus: cum enim liber sit stomachus ab illis
impedimentis malorum humorum & crudita-
tum, calor charitatis noua producet in te virtu-
tum incrementa, quibus pietas accendetur, &
anima ascendet ad statum perfectionis & eu-
mulum meritum.

Placuit mihi sumere similitudo portenti
illius omnis factitatis S. Therisae de Iesu. Quae
argumento nostro applicata, modum nobis de-
clarat & preparationem necessariam ad S. Com-
munionem agit de primis principijs in via per-
fectionis, & quid nobis tunc sit agendum: *Sibi
persuadet (inquit illa) incipiam quod horum
plantare incipiat in terra admodum infructifera
malisq; herbis oppletat: ut autem illa Dominus de-
lectetur, nocuas eradicat: herbis plantatq; nouas.
Tempus considerat: etenim ingreditur Deus in
anima tua recreationis ergo quando illum in-
SS. suscipis Sacramento, & per eam ambulat
velut per horum deliciarum: quoniam sponsus
de illa loquens sub nomine sponsae eundem
hunc titulum illi adscribit, eamq; horum vo-
cantur recreations: Hortus conclusus foror mea
sponsa. Quo significet Deum in anima velut in
horto fertili, quando, pacato q; delectari. Ut
autem talis euadat diligens hortulanus primo
nocuas eruit plantas: atque per hoc terram pra-
parat, cumque iam hic omnibus perfecte fuerit
expurgatus, nulla relictis lapparum, viticorum,
& zizaniorum ra lice, tunc arbores plantat fec-
cundissimas, floribus vestit odoriferis, herbisq; que
replet saluberrimis: his rite dispositis aqua to-
tum rigat horum terramq; madefacit, quo fit
ut herbae germinet, flores pullulent, reddatur
que hortus grauis iocundus, & fecundus: nisi
enim iniuiles ocellas herbas, nullam aqua adfo-
ret vilitatem nisi quod illa euzdet ericetum*

magis quam hornus, nec arbores, nec planta, suos
tempore congruo ferent fructus, non folia, non
flores: vide nullam praestabit hortus hic Domi-
no suo recreationem. Ad hoc igitur nocuas ex-
tirpentur herbae quibus omnibus extirpatis,
fructus herbae, flores, arbores, accrescant tanto
fecundius, tantumq; vilius, inabitque Domi-
nus in eo se recreaturus, ex cuius recreatione
totus videtur renouari & quidquid in eo est pre-
mior gaudio accrescere.

Ut anima Deo gaudium exhibeat illam in-
gredienti per S. Communionem, requiritur ve-
rultum excreuerint arbores, floresq; germin-
narint virtutum quatenus sic laudius d. licia-
rum: porro hoc fieri nequit nisi prius iniuiles &
nocuae eellantur herbae peccatorum, malo-
rumque affectuum at terrena haec & caduca,
expellantur hi radicibus: quando vero ab his
cambus iam emundata fuerit anima, plantari
debent virtutum arbores, meritum flores, &
herbae bonorum exemplorum odoratissimae.
Quando his accedit aqua rosis caelestis. Diuina
gratie nihil non proderit, virtutes accrescent,
augebuntur merita bonum exemplum, famisque
iniquis ascendet sursum: atque hoc citari quo
fulgebit anima, & hac preparatione bene culta,
Deo liberum permittat ingressum, ut in illa se
oblectet: illo namque gaudio quo Deum deum-
cebit ad primum in eam ingressum, omnia pro-
specto euenient successu, fiet anima diuino con-
spectui formosior, ipse vero Deus per piissimam
suam misericordiam milleis illam bonis cu-
mulabit caelestibus; quibus cultus multo adori-
nabitur, Deoque gratiore prouocabit recrea-
tionem.

*S. 15. Si Deus voluerit ut mundus susce-
pturus Deum hominem factum se-
prius prepararet: multo maior requi-
ritur preparatio recipiendi eum ut
cibum nostrum.*

Hae ea semper sunt Dei mens ut homi-
nem ad statum eneheret dignorem, illi-
que esse suum Diuinum communicaret.
In principio creationis eius adeo fuit de illo li-
berius, ut ita loquamur ut non contentus creare
illum ut ceteras creaturas suae vocis tantum
imperio: ipse dixit & facta sunt: sed quasi con-
siliis inuenientes tres Diuinae Personae de eius
tractantur creatione: *Factumus hominem ad ima-
ginem & similitudinem nostram: quia eius super rem-
reliquis.*

reliquas eminet excellentia dum omnes illar huius operis art fices se manifestant in figuram status superioris ad quem illum volebant extollere. Deinde quod noluerit hominem eo die creare quo ceteras creaturas, nec antequam illas omnes creasset, sed die sexto, atque in illo illum condidit ceteris perfectiorem, vt esset velut earum compendium, atque in se vnico omnium includeret perfectiones quas omnes in illo essent multo digniores qua in seipsis, quia illum creauerat Deus ad imaginem & similitudinem suam cuius Diuina essentia manifestatur in eminentia qua omnes creaturae in illo sunt omnique earum perfectiones in gradu magis heroico & sublimiori quam in seipsis, atque in hoc voluit vt illi homo esse similis quatenus in ipso cognosceretur, quod ab eius creatione Deus nonnulla praemiserit signa quibus ostendit illi se velle Diuinam suam communicare essentiam: quoniam illo iam creato non adiuuauit Deus verba illa quae prius in creatione reliquarum dixerat creaturarum, *Vidit Deus quod esset bonum.* Respondet D. Ambrosius. singulari factum hoc fuisse consilio quo daretur intelligi quod Deus reliquas creaturas in vltimo considerat termini perfectionis relinquens illas in esse suo naturali in quo illas creauerat: vnde vt non poterant euadere meliores, in ea statuit illas dignitate, de qua determinate dicere licebat: *Quod esset bonum.*

Et autem hominem non creauit in vltimo perfectionis gradu quem poterat obtinere secundum esse suum naturale, sed quod cum esset ad alium euecturus statum multo perfectiorem, nempe diuinae essentiae quam illi erat communicaturus: idcirco illum non approbat laudatque vt integre bonum, velut vltimum perfectionis terminum adeptum quando illi dedit esse naturale: quia aliud esse multo perfectius erat illi daturus nempe diuinum: illud enim semper Deus in mente habuit: vnde illum ad hoc semper disposuit. Quia sicut diuina essentia infinite superat naturalem, congruum non videbatur vt ad tantam promoueretur distantiam, nisi prius aliquas praecederet in ipso proportio, atque ad illam ipsum continuo preparauit. Noluit Deus a principio mundi naturam assumere humanam quia sicut per hoc communicaret homini esse suum diuinum, ita voluit eum prius preparare per legem naturae, cui illum subiecit, quatenus ordinem seruando rationis, quae lumen quoddam erant a lumine Dei participatum, taliter viueret qualiter expediebat vt se prepararet ad diuinam

essentiae receptionem. Elabuntur mille anni atque in ipso hunc Deus legem trahit scriptam: quatenus ostendat ter illi statum viuendo, illi preparatio non desinit conuenientior qua Deum recipere: etiam futurum erat adeo praestans, quatenus etiam multum requisiebatur dispositio: & praeterea tot annorum millibus in hac lege scripta, vt saltem cognitio eius eum ad perfectiorem obstringeret vitae viuendi semina: necesse est factus homo, praemissi tot praeparationum oracula figurisque veteris testamenti, quatenus eius doctrina eiusque figuris innotesceret homini quatione se dispoatere deberet ad diuinam esse receptionem quam Deus homo factus illi annuntiabat. An hic subtiliter Dei cognitio? Haudequaquam: quia indicans diuinum illud esse substantiae diuinae Verbi, tantum commemoratum esse naturae illi singulari Christi, omnino homines non eam habere adeo sub potentiam & singulis vitam, idcirco diuinam suam Deo ad inuentionem modum quaedam, tantum se tunc cibis in corporatis comedenti suam illi comunicat substantiam & virtutem vniuersae in can illo, dum conuertitur in substantiam coelestis: ita enim loquitur philosophus. *Alimentum conuertitur in substantiam alii: ita similiter et homines in singulari virtutem Deo disique diuinae participes fierent essentiae: seminare voluit sub speciebus panis & vini in SS. Sacramento: quatenus hoc modo ita posset illi virtutem eiusque virtus comedenti: atque hoc modo omnes in singulari extollerentur ab esse suo naturali in quo creata sunt, ad esse diuinum quod ipsis Deus communicat.*

Hinc cognoscimus quam stricte tenetur ad dignam praeparationem ante S. Communionem: si namque vt Deus diuinam suam essentiam trahit singulari communicaret Christi deum deum fieret, quia beneficium hoc omnibus eorum praestitum erat in finem: voluerit vt tot milia homines se praepararent eo modo illum recipere, atque in eam finem illos legi subiecerit naturae & scripturae, tot miseris illis prophetis qui docere ut illes dignam tantum abiectionem recipiendo praeparationem: nec non tantis instituit figuris in quibus luce clarescunt illam cernerent praeparationem, qua venientem illam expectarent in SS. Sacramento vsq. Deus essentiam suam singulis nobis communicat vniuersam adeo singulari, vt se nobis tribuat in eum sub illis speciebus panis & vini: quatenus hinc illa praeparatio, quam continuo disposuit, qua faceret

II. Ideo vltimo illum creauit.

III. Vt suam illi communicaret essentiam.

IV. Quem ad hanc dignae praeparauit.

illum recepturum? An tibi videtur quod si ad primam communicationem qua nobis se ipsum exhibuit tot effluerit anni preparationis, vt tam singularibus recipietur: circumstantijs: illas sufficientes fore circumstantias, quas sacra communio præmittit, accedens ad illam modici temporis preparatione, & ea animi tepiditate qua communitas? An circumstantia illæ sunt congruentes, distractiones illæ quibus perturbatis Deum in animam tuam suscipitur? Si Prophete sanctitate præstantissimi post tot continuas lacrymas & ardentissima desideria Deum videndi incarnatum, iudicauerunt se minus esse dispositos, led mortui sint desiderio flagrantibus, nec tamen ad tanti boni meruerunt venire fruitionem.

Ita Christus Dominus noster discipulis loquitur. Amen dico vobis quia multi Prophetæ & Reges voluerunt videre quæ videtis, & non viderunt, & audire quæ auditis, & non audierunt. Quibus verbis vt opinor nobis exponit Christus quod licet diligenter debiteque lese Prophete disposuerint quo Deum viderent incarnatum, eoque fruenter in hoc SS. Sacramento, hoc tamen adipisci non poterunt, nec vno nec altero modo: nec illum videndo hominem, factum: quandoquidem non viderunt, nec credendo illum in Sacramento latentem: quandoquidem non audierunt: quia fides ex auditu est, atque in hoc diuinissimo Sacramento se Deus cognoscendum exhibet & gustandum per fidem.

An iudicas sufficientem tuam fore dispositionem dum accedis ipsi de prauis affectibus ac desiderijs quasi ad conuiuium properares amici tui, & eadem distractis mens euagatione qua procurris in forum? Iudicauit illustrissimus ille Rex, qui festiuitas illas sibi suo nuptias iussit, ut traiecit parabolam D. Mattheo: nam lecturam expositionem factorum doctorum quantum intelligatur de nuptijs quas Pater æternus iussit, dum in Mylterio incarnationis filium suum vniuersum humanæ desponsauit nature: plures tamen alij locum hunc etiam interpretantur de nuptijs, a quibus Christus electos suos inuitat in hoc SS. Sacramento, in quo velut desponsatus formosus progreditur in candidis accidentibus sub quibus sese desponsat singulis animabus: Iudicauit inquam Rex casum esse impossibilem moraliter loquendo, quod homo ille non vestitus veste nuptiali nuptias præsumeret intrare omnibus illis preparatis qui debito vestimentorum ornate prædicitur: vnde quasi

de possibili dubitans interrogat: Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? Per hæc a l. de re- v estem nuptialem intelligunt Tertu. a Orig. b. surrect. Dinus Chrysostomus e. alijque plures charitatem & reliqua virtutum opera quæ valde congruenter perfectioni respondent Christi: quia eo modo quo ille qui ad nuptias inuitatus vestem induere debet illis conuenientem: ita similiter inuitatus ad Ecclesiam, per fidem vita viuat oportet digna Ecclesie puritate & sanctitate: sine macula, sine ruga vidit illam D Ioan. de celo descendentem: cum fidei vita christiana respondere debeat eadem puritate & integritate, charitatis & amoris Dei igne inflammata: hoc enim & ornamentum nuptiarum Ecclesie. Et quia Christus Dominus non viderat intelicem illum qui hac veste indutus conuiuium intrauerat, vt casum iudicium impossibilem talem viri temeritatem: Quomodo huc intrasti? Quid est, quis audeat ad S. accedere Synaxim veste non ornatus charitatis, sanctitatis & puritatis? Credamus possibile quæpiam communionem frequentate non ea preparatione quam requirit Deus vt suam illi communique essentiam? Quod si ad necessariam requiritur dispositionem charitas & opera vita statque digna Christiano, quænam in te laudabitur preparatio, qui viuis vt nō Christianus? Si vite perfectio Christianæ consistat in abrenuntiatione Arguitur pomparum & deliciarum sæculi, tu qui totus his quorundam immergeris, & ambitioni studes pariter ne ubi negligens vel vicia voluptas elabatur quæ in illo tibi offerretur: qua ratione diuinū huc adducis ornatum?

Si Christianus es diligere tenetis proximum tuum illumque vt fratrem habere (vt enim probat Cæsar Baronius titulus hic fuit ex quo in primitiua Ecclesia cogniti fuerunt Christiani: Fratres omnes enim qui filij sunt Ecclesie, filij sunt vnus Matris & Patris Christi, cui assimilari debemus vt filij legitimi, in vnio mirate & amore quo tenemur alterutrum diligere eo modo quo ipse vt Pater noſter, nos dilexit) tu qui hoc tantum intendis qua ratione sanguinem illi & quicquid habet ex fugas, qui moleſtus illi ſulcitas vt ignominia compescat vita que tollas, quomodo huic ſatisfacis obligationi; & si huius complementum sit ornatus ille insignior, quem Deus exigit ab intrantibus ad nuptias S. communionis: tu qui longissime ab illo abes, quibus polles viribus, qua turges potentia vt ad illas audax ingrediaris? sine illis communicat Deus animæ esse suam Diuinum: nam in hoc

possibili
K
potissi

X.
Ob ceteris
defectibus
appellatur
ille de
proprio

XII.
Arguitur
pomparum
deliciarum
sæculi
ambitioni
studes
pariter
negligens
vel vicia
voluptas
elabatur
qua in illo
tibi offerretur
qua ratione
diuinū huc
adducis
ornatum
Si Christianus
es diligere
tenetis
proximum
tuum illumque
vt fratrem
habere
vt enim
probat
Cæsar
Baronius
titulus
hic fuit
ex quo
in
primitiua
Ecclesia
cogniti
fuerunt
Christiani
Fratres
omnes
enim
qui
filij
sunt
Ecclesie
filij
sunt
vnus
Matris
&
Patris
Christi
cui
assimilari
debemus
vt
filij
legitimi
in vnio
mirate
&
amore
quo
tenemur
alterutrum
diligere
eo
modo
quo
ipse
vt
Pater
noſter
nos
dilexit
tu
qui
hoc
tantum
intendis
qua
ratione
sanguinem
illi
&
quicquid
habet
ex fugas
qui
moleſtus
illi
ſulcitas
vt
ignominia
compescat
vita
que
tollas
quomodo
huic
ſatisfacis
obligationi
&
si
huius
complementum
sit
ornatus
ille
insignior
quem
Deus
exigit
ab
intrantibus
ad
nuptias
S.
communionis
tu
qui
longissime
ab
illo
abes
quibus
polles
viribus
qua
turges
potentia
vt
ad
illas
audax
ingrediaris
sine
illis
communicat
Deus
animæ
esse
suam
Diuinum
nam
in
hoc

potissimum innotescit Dei misericordia ac benignitas quia te demulcet, quam tamen tu pauperi non exhibes: cum viscera quidem habeas quibus illum fame videas emolentem, nec tamen vel parvula succurras elemosyna quomodo te persuades rite dispositum ad divinam hanc communicationem? Ad illam te prepara & multis quidem diebus charitate, sanctitate, puritate & misericordia: cum enim hæc tibi bona Deus communicet digne accedenti, quæ sunt patrimonium illius Regale ratio postulat, ut ex parte tua profectum in illis procures, quatenus te Deus hac dispositione dignum ad statum eucharistiarum suæ essentia digniorem.

Pascha Iudæorum, & ascensionum multo derogis Iocunditate ante Pascha ut sanctificarent se ipsos, & quomodo se sanctificabant? Respondet D. Tho. Nalus audebat comedere agnum nisi mundus; & idem præveniebant tempus Pascha, ut interim positiones se ipsos possent in Pascha agnum rite considerere, purificantes se ab omni eo quod illis poterat inquinare, emundantes se ab omnibus maculis affectus carnis & sanguinis, & tempus impendentes virtutum operibus quibus sanctificabantur dignique ad esum agni censebantur. An ergo ad mortem & esum agni tanta preparatio? Vique est enim agnus mysticus qui nobis in memoriam reducit agnum illum in Aegypto sacrificatum, cuius sanguis multum nobis cooperit egressum de servitute illa liberam: etenim eo conspersi ab Aegypto percutiente redibamus immunes, & soluti à tyrannica servitute Pharaonis egressi sumus: deinde eodem eius sanguine à scelere nostro mundum macellumdamur.

§. 14. Decernit Deus ut ad esum agni Paschalis se Iudæi prepararent, quo nos compellat ad digniorem multo preparationem ad S. Communionem accedentes, cuius hic figura fuit.

Si igitur ad celebrationem huius Paschalis & agni manducationem tanta requiratur dispositio & necesse sit se sanctificare, quibus prædictis se ad epulum dignos arbitrentur, quæ necessitas futura est ad Pascha nostrum præparari, in quo nobis manducandus traditur caelestis ille agnus iam pro nobis immolatus: cuius sanguis mundum redemit, nos à servitute eripuit, & nostrorum scelorum maculas expurgavit, caelum aperuit & eius gloriam omnibus reddidit patentem; ut illa perferamur deinde nos deo conciliauit? Si agnus ille Pascha fuit Iudæi, quid nobis erit agnus hic divinus? Si ad eius commelionem tanta præparatio purificatio & sanctificatio, ad huius manducationem equam requiratur dignitas purificatio? Si nullus se iudicet rite dispositum qui pluribus ante Pascha diebus non venerit ad templum & sanctificatus fuerit, quis se dignum existimabit ad sacram hanc communionem, si templum non frequenter Ecclesie, atque in eo per Sacramentum penitentiae non se sanctificet, & multo studio multoque tempore se præparet, studens mortificationi, mundi execrationi, ipsique meditando oculos?

S Eraphinus Doctor D. Bonaventura probat agnum Paschalem in lege Moyli expressam gessisse figuram V. Sacramenti: quia proprie significabat agnus ille passionem Domini, ex qua omnia Sacramenta suam erant accepturavitutem quam habent. causandi gratiam: & quamvis verum sit illa omnia efficaciam habere ad illam causandam, sumendo illam quam continent, ex passione Christi: quia tamen singulariter continentur Christus, secundum quod illum consideramus in passione sua, in hoc divino Sacramento: idcirco signis notabilioribus notisque expressioribus præfiguratus fuit in agno Paschali: unde insignior fuit inter reliquas, figura huius in lege scripta: quinimo arbitror idcirco à Deo decretum ut filij Israel Pascha celebrarent agni singulari quadam preparatione. Hæret D. Thom. in eo quod ait D. Ioan. quod Iudæi celebrati hoc Pascha immolando hunc agnum: idcirco dictum Pascha agni, atque Hierosolymam constiturum ex omnibus Regionis partibus, pluris diebus ante festum ad templum concurrerent: erat hic locus ubi sacrificium erat litandum & agnus comedendus: atque diebus aliquot se ipsi quibusdam impenderent operibus, quibus sanctificarentur, & ab omnibus peccatis suis atque imperfectis mundarentur, ob quas impediri poterant & retineri à celebratione Paschalis & manducatione agni. Hoc Evangelista verbis illis indicavit: *Proximam erant*

I.
Agnus
 Paschalis
 significabat
 Christi
 Passionem.

D. Thom.
 In 1a. 2a.
 10a. lect. 8

II.
 Iudæi se
 ad hanc
 solemnitatem
 præparabant.

Pascha agni nostri Christus in V. Sacramento verus & legitimus Dei filius, Ecce agnus Dei, ecce qui tollis peccata mundi: sacrificatus in amoris igne; hic enim in Divino hoc Sacramento triumphum de Christo docuit illustrissimum: si igitur Pascha sit adeo solenne ut pluribus excusetur a modis veterem illam solemnitatem, accedentes

9. 11. Cum tam excellens sit cibus conuiuij SS. Sacramenti, praecepit Deus ut Sanctos in calo aduocemus qui velut vicini nostri nos adiuuent eo modo quo in conuiuiio agni Iudeis Deus mandabat ut vicinos suos conuocarent.

43 I Am figuram prosequimur agni legis Iudaeicae & festum Paschatis in ordine ad festum quod celebramus in conuiuiio SS. Sacramenti declaranda nobis venit circumstantia illius Paschatis & conuiuij, vt ita nostri Paschatis & S. communionis discamus circumstantias. Plane admiranda sunt ceremoniae quas Deus seruari praecepit in manducatione agni. Prima vt fit: Agnus annuclibus masculis sine macula: & quomodo manducabitur? Tenentes lumen in manibus, non naturale lumen solis, commune omnibus hisse visibilis, sed lumen candelae: quia nocte epulum hoc celebrabatur & noctu lumen solis nobis non proficit sed candelae. Huius agni manducatio fieri debet cum lactucis agrellibus & amaris, quas vult vt primo manducent, quibus ad agni esum preparantur. Deinde praecipit vt totum comedant, nec quidquam in mane seu die in sequentem referuetur. Domine si forsitan in domo non nisi duo fuerint maritus & vxor nec alij familiares, cum integrum deuorare non possint quid illis agendum? Sin autem minus numerus vt sufficere possit ad rursendum agnum, assumet vicinum, qui conuinctus est domui sua, vt patet cum illo agnum integrum depalcatur. O Caeleste mysterium! Instruit Deus nobis caeleste conuiuium, introducit nos ad diuinum Pascha agni Christi Domini: Ecce agnus Dei ecce qui tollit peccata mundi, sine macula totus mundus & impollutus: Sanguine quasi agni immaculae ait D. Petrus vt eius puritatem indicet & munditiam. Ad huius agni nos inuitat mensam, in qua lumen in manibus gestare nos oportet & illud non naturale sed candelae. Quia de conuiuiio loquitur SS. Sacramenti quod celebrari debet luce cognitionis, quod Deus in illo fit.

I. Ceremonie in manducatione Agni Paschalis. Exo. 12.

II. Vicinus aduocandus.

III. Lumen in manibus ferendum.

Quia veto cognitio naturalis hoc non potest comprehendere, non vult vt lumen sit naturale, sed candelae nempe fidei quae nostrum illuminat intellectum quoad cognitionem huius mysterij in medijs huius vitae tenebris, in qua Deum

cognoscimus obfcura tantum fidei cognitione: haec est quae ardet praebetque lucem, quae cognoscit amicus illum sub velamine accidentium, nec illum in die gloriae remoto omni velocitatem gloriae lumine conspicimus. Quasi latens licentia in caliginoso loco donec dies luceat. Haec nobis accedendum est, nec taliter qualiter ferenda sed in manibus id est operibus: quo declaratur non accedendum ad hoc epulum sicut tantum mortuus sed viva operibus carnis ac victum, nec in operibus hoc conuiuium lactucis agrellibus, velut caliditate necessaria: Quia vt ante diximus, praeceptum ad S. accedamus communionem, opus est vt praedat amaritudo quaedam & dolo, de peccatis nostris in Sacramento poenitentiae: hoc praerogati debet quo ab omnibus munimur inquinamentis, & spiritus rite praeparati ad eius receptionem, ita vt nobis sit vultus.

Ad hunc nos inuitat agnum, ad eius nos conuocat Pascha, ad illud praecipit vt his accedamus circumstantijs: quia conuiuium est cibi fortioris & robustioris integri nimirum agni, & totius Christi, eius sanguinis, corporis, animae & Diuinitatis, conuiuium eminentissimum: eius etenim excellentia mieri nostri stomachi longe superat capacitatem: dico, nulla est in intellectu creato capacitas qua capere possit tantum mysterij cognitionem & anima se lenit velut angustiam nimis & coarctatam quo possit illum recipere: nec enim in illam cadit, secutum esse eius naturale viresque naturales vt cognoscit hic totum latere Deum, nec potest ita eadem tam perfectum illi concedere: ingrellum, vt totum quantum est, digni recipiat: est enim grande conuiuium, conuiuium integri hominis agitur quia conuiuium est cibusque Dei qui sustinet omnem naturam creatae superat capacitatem.

Optimum remedium habes praeparandum, nimirum aduoca vicinos tibi in raxium ad uelendum scilicet sanctorum implora solita gratiam benedictorum: quatenus vt participatio illa gratiam a Deo impetrent vt anima tua dilaret stomachum, illumque calefaciat vt nullo obstante impedimento illi dare possit ingrellum, & soluta ab omni frigore in eius amore, calore ferueat illi conformi, vt illum consumat huiusmodi incorporet fiatque Deus, vnum cum anima. Jam facio tunc fuisse: numquid in illo sacerdotem se sequi super haec extollemet inferiora imo supra se ipsum, cum voce simul con-

nam corda subleuet ad Deum & quasi cogitatione caelestem videatur ascendere curiam: quo omnium corda animo que disponat: partim vt excolendo hominum corda de terrenis affectibus: quareant: velut ab illis separata se ad eius receptionem digne preparent, ablato omni impedimento quod obicere ponat gratia illius cuiusque augmentis in vita spirituali: partim vt Diuina illa intrans palatia sanctos illos in gloria viuentes sibi conuocet, vt sua intercessione illis succuriant vt à Deo impetret tam sibi quam cunctis decentem curiam & necessariam Sacrae communionis dispositionem, quam nobis preparat vt verborum consecrationis est eadem constantium & Pascha huius caelestis agni, ad quod omnes inuiamur in templo S. Ecclesie. Et sine dicit sacerdos: *Suscipiamus te* q. d. vos aduocemus vt cogitationes vestras in Deum dirigatis hic terrenis ualedicatis & corda & animas sursum ex tollatis iam enim inflat agni huius caelestis consecratio: atque vt illum digne recipiamus par est vt ab humanis liberemur affectibus: colque in Deum extolamus: tam enim illi approximamus, vt ad ac: esset nos inueniat orate dispositos: *Suscipiamus te* q. d. nos tua quasi à solo Deo dependentia.

Et consilium quasi coram Deo assilens, & cogitatione caelestia illa ingressus palatia totamque petambolans antram, omnes aduocans Sanctos, & cum illis pariter in conspectu Dei consistens, sic ait: *Communitatem & memoriam uenerantes in primis gloriosa & Beata Maria semper Virgine, sanctorum Petri & Pauli &c.* & profectus quasi singulos eorum compellat, vt illi in hac agni manducatione subueniant. Quid est hoc? Cui hæc uerba seruiunt? Quia Ecclesia militant iam vicinis est triumphanti, sicut exponit

D. Paulus: *Hæc enim sunt duo testamenta, uiam quidem in monte Sina in formam generans, qui conuictus est ei quæ nunc est Hierusalem: illa autem quæ supra est Hierusalem, libera est, quæ est mater nostra.* D. Thom. declarat hæc duo testamenta duas esse ciuitates: & cuiusque ciuitates quas Deus possidet, & cuiusque ciuitas dicuntur filij Dei & ciuitas uocatur mater eius:

Filia Hierusalem nolite flere. Vbi Christus filios appellat ciues Hierusalem: & Ieremias eadem phraze dicit: *Filij Syon aucti.* Vna inquit D. Thom. ciuitas est terrena: *Vna terrena scilicet Hierusalem: terrastruata spiritali scilicet Hierusalem caelestis.* Quia uero per uetus testamentum homines ciues habebat primæ Hierusalem, &

per nouum secundæ, idcirco locus assignatur ubi primum testamentum fuit confirmatum, nempe in monte Sina: quia uero lex illa non caelestia sed terrena bona promittebat: *Si enim possideris mandata mea, bona terra comedis: illos excipit vt seruos promittit nimirum temporalibus: unde ait significatum fuisse per Agar, de qua Abraham nullos filios liberos genuit sed mancipia: quia bona terrena ad illos spectant qui se illis uelut seruos addicunt & idcirco dicitur: *In seruitutem generans.* Simul etiam locus notatur ubi nouum testamentum fuit constitutum, caelestis nempe Hierusalem: quia lex gratie nobis bona promittit gloriæ, quæ quia sunt ad præteritum promittuntur filijs Dei illa scilicet quos vt filios suos excipit liberos & nobiles. Quia lex nona sic D. Thom. generat filios quibus debetur hereditas: & cum hereditas beatitudinis sit uelut domus propria filiorum Dei, illis solis debetur & nequaquam seruis? *Seruus non manet in domo in æternum: filius autem manet in æternum.**

Ideo filios ueteris testamenti, legis nimirum VIII. gratia, filios nominat & liberos, quia ipsis paratur domus caelestis Hierusalem scilicet gloria: & ita quasi vicini sunt ciuibus illius Ecclesie: ut triumphantis ciues illius Ecclesie militantis: & sicut in illo monte Sina Deus filios Israel non custodiebat uelut in perpetuo habitaculo, sed sicut qui ad terram tendebant promissionis, quæ figuram gerit caelestis Hierusalem ad quæ iusti proficiscuntur: sic nec illos habet Deus in Ecclesia militante, uelut in perpetua mansione semperque duratura, sed quasi proficiscentes ad triumphantem, unde ait: *Qui conuictus est ei quæ nunc est Hierusalem, quia ualde vicini sunt ciues Ecclesie militantis ciuibus triumphantis & hanc utriusque Ecclesie declarans uicinitatem D. Thom. ait: *Qui conuictus est ei per continuationem intrinsecum in Hierusalem.* Itaque declarat Apostolus Sanctos gloriosos nostros esse uicinos.*

Statuit igitur Deus ut in manducatione huius agni in S. communionem uicinos nostros aduocemus subdidimus sanctorum: cum enim sit conuictum agni inuicti Christi, eius corporis, animæ, sanguinis, & Diuinitatis, non potest antequam ad uis relictis uiribus totum illum comedere, frægia intercedente uero Sanctorum Patrocinio, certissime poterit perfectum illi dare ingulum uise, & capacitatis eius stomachus amplissime dilatabitur, ut locum illi tribuat magnum eius

conuenientem: unde dum Sanctos aduocat hoc quasi dicit. Domine intellectus meus: ex se ipso Buccellam hanc nequit comedere, nec voluntas mea congruam illi parare dispositionem, nisi gratia tua lumenque supernaturale illam conformet: Sanctos aduoco, velut is qui vicinorum opem imporat, vt eorum intercessionem illam valeam impetrare: & videat quod ille Dominus sit ille quem Maria Virgo peperit, illa illum credidit, & sepe numero in S. recepit: communionem Sacramentis. D. Andreas ille fuit qui fide huius Sacramenti etulque receptione spiritum suum animavit mentemque roborauit vt quolibet pro Christo dura pateretur. Fortissimi martyres eodem modo illum credentes & communicantes, perferendis in martyrio cruciatibus se dispulerunt: SS. Doctores in eius cognitione silem denuo fouerunt, spem roborarunt, & Charitatem in amore Dei feruentius accenderunt, illi S. Communionem resiciuntur. Quis vires addidit Confessoribus ac Virginibus quibus vultu pacifico iunctoque animo penitentiis tollerant & mortificationes? Ne dubites virtus erat

Divina ipsis in manducatione celestis hinc agni communicata. Hinc duo collige. Primum remedium contra tentationes de fide quibus fluctuas circa hoc SS. Sacramentum. Secundum subsidium Sanctorum quos invocat vt à Deo tibi preparationem impetrent eius acceptum necessitatem. In ordine ad primum, cogitandum est te non plus posse quam Sancti possunt, nec acutiori quam ipsi possint iudicio: illi hac transierunt, & illum hic credentes, modo in gloria clara eius fruuntur visione: ad illos accede & hanc assidue considerationem ne te prosterent tentatio. Hoc est vicinus aduoca, & ipsam suffragijs ad Deum tibi impetrabunt, vt licet ipsis per misericordiam suam, eam concessit preparationem quam habuerunt ad eius receptionem, ita tibi quoque illam concedatur: hinc hic illum digne recipiens, & candela hinc manducans totum hunc agnum, coepit, animam & diuinitatem Christi Sacramentali, hinc hinc visionis perficere & integre in gloria illo perfrui. Ad quam nos perducas Dominus noster Iesus Christus. Amen.

HOMILIA III.

DE MANSIONE QUAM DEVS IN ANIMA FACIT PER SS. SACRAMENTVM.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in eo. Ioan. c. 6.

Sicut omnino fuit illa Dei praxis qua nos ad se conueheret sequi nobiscum venire vt vnum quid cum illo essemus. Nemo dubitat quin peccatum nos à Deo longe separet: quia cum in illos nos conuertamus ad creaturam, à Deo nos elongando: infinitam ponit distantiam, quam vt declararet vates Abacuc insigni vsus est exaggeratione dum ait: *Mundi sunt oculi tui Domine nec uales ad iniquitatem respicere:* cum tamen tales sunt ad

eoque perspicaces vt minimo obtutu ad entremos vique mundi limites pervadant, omnia penetrent tempora & ætates à primo momento distans usque ad vltimum futurum: *A facula usque in Deo profeculum respicit:* his non obstantibus dicit quod carum vt ad peccatum usque nequeant peruenire, non illud quod illud non videant aut quidquid in eo est quod penetrant: quandoquidem Deus hoc indiget & tota penit, sed vt innotescat quantum ab illo distet, & ab illo qui illud committit, propter infinitam distantiam qua se à Deo elongat. Hinc conformater multa diximus alio loco.

Quod si scrutari mens sit quis peccato delectat principium, inueniemus causam huius fuisse carum:

Abac. 1.